Тошкент оқшоми

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 101 (8.836) ◆ 1996 йил ◆ 26 август, душанба ◆ Сотувда эркин нархда

ТОШКЕНТ УЛУҒ БАЙРАМ АРАФАСИДА

ҲАМКОРЛИГИМИЗ ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАНАДИ

Алмати. 23 август (ЎзА махсус мухбири Аҳмад ХЎЖА хабар қилади).

Бугун, Президент Ислом Каримов бошчилигидаги Ўзбекистон делегацияси Қозоғистон пойтахтига келди. Бу ерда Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон Республикалари Давлатлараро Кенгашининг йиғилиши бўлди. Кенгаш қатнашчиси бўлган давлатлар бошлиқлари И. Каримов, А. Акаев, Н. Назарбоев Марказий Осиё минтақасида интеграция жараёнларини янада чуқурлаштириш, мазкур мамлакатлар ўртасида барпо этилган ягона иқтисодий маконни ривожлантириш билан боғлиқ масалаларни муҳокама қилдилар. Россия ва Тожикистонни Давлатлараро Кенгашга кузатувчи сифатида қабул қилиш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли ҳужжатлар қабул қилинди.

Шу кунларда қозоқ халқи атоқли оқин Жамбул Жабаев таваллудининг 150 йиллигини кенг нишонламоқда. Алматидаги республика саройида ана шу санага бағишланган тантанали йиғилиш бўлди. Йиғилишда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Мамлакатимиз раҳбарига Алмати сафарида Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев, матбуот котиби М. Муҳаммад Дўст ва бошқа расмий кишилар ҳамроҳлик қилди.

***

Шу куни Президент Ислом Каримов Тошкентга қайтиб келди. Давлатимиз раҳбарини республика Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов, Бош вазир Ў. Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Б. Ғуломов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Ўзбекистон ва жаҳон

САМОЛЁТЛАРИМИЗ ДУНЁ ОСМОНИДА

1992 йилнинг 28 январи мустақил Ўзбекистон фуқаро авиациясида муҳим воқеа рўй берди. Шу куни Президент Ислом Каримовнинг Фармони билан фуқаро авиациясининг ўзбек бошқармаси асосида «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси тузилди.

—Ўтган беш йил ичида Ўзбекистон ҳаётида катта ижобий ўзгаришлар қилинди,—дейди «Ўзбекистон ҳаво йўллари» авиакомпанияси бош директорининг халқаро фаолият бўйича ўринбосари Мурод Муҳиддинов.—Республика илк қадамлариданоқ халқимизнинг урф-одатларининг ва ўзига хослигини назарда тутгани ҳолда иқтисодиёт ва сиёсат соҳаларида ислоҳотнинг аниқ дастури асосида иш юритди. «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг тузилиши бизга катта масъулият юклади. Ёш давлатнинг денгизга йўли йўқ, темир йўллари эса уни фақат собиқ иттифоқнинг давлатлари билангина боғлайди, холос. Халқаро муносабатларни йўлга қўйиш ҳамда ташқи иқтисодий алоқаларни ривожлантириш эса ўз-ўзидан ҳаво транспорти зиммасига тушади. Ҳаво транспорти шу жиҳатлари билан ҳам аҳамиятлидир.

Айни пайтда иттифоқнинг собиқ республикалари билан алоқаларни йўқотиш, бозор муносабатларига ўтиш авиакомпания учун жуда кўп муаммоларни туғдирди. Шундай вазиятда ҳукумат, қолаверса, юртбошимиз Ислом Каримовнинг ғамхўрликлари бекиёс бўлди.

МАК (Миллий авиакомпания)нинг халқаро алоқаларини ривожлантиришда А—310 самолётларидан фойдаланишни бошлаш муҳим босқич бўлди. Ҳозирги вақтда авиакомпанияда «Боинг—767-300» самолётининг янги туридан фойдаланиш, уни қабул қилиб олиш ишлари устида катта тайёргарликлар кўриляпти. Самолётнинг мазкур турини ўзлаштириш—авиакомпанияга фуқаро авиациясининг нуфузли халқаро авиакомпаниялар билан тенг рақобатга киришишига имкон беради.

—Мурод Ҳусанович, бугунги кунда Ўзбекистон—Фуқаро Авиацияси Халқаро Ташкилотининг тенг ҳуқуқли аъзосидир, ўз навбатида у ҳаво қатновларининг хавфсизлигини таъминлашни ҳам зиммасига олган. Айтинг-чи, чет эл давлатларида ваколатхоналари бугунги кунга келиб қанчага етди?

—Шу кунга қадар «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси узоқ ва яқин чет эл мамлакатларининг 24 шаҳрида ўз ваколатхоналарига эга. Аммо бу саъй-ҳаракатларимизни бўшаштирганимиз йўқ. Яқин орада Мальдив Республикасида, Польша, Руминия ва Миср давлатларида навбатдаги ваколатхоналаримиз очилиши кўзда тутилган.

Фахрланиб айтишим мумкин: авиакомпаниямиз ихтиёрида халқаро парвозларни муваффақиятли амалга оширадиган юқори малакали мутахассисларимиз, замонавий, жаҳон талаблари асосида жиҳозланган авиалайнерларимиз бор. Ҳозирда бу мутахассислар ва авиалайнерлар кўмагида энг қисқа йўл билан Европа, Жануби-Шарқий Осие ва МДҲ давлатларининг 25 шаҳри билан боғланган ҳолда Америка, Европа ва Осиё қитъаларидаги қарийб 20 шаҳрига йўловчи ва юклар ташилади. Ҳозирда бундай алоқаларимиз тобора мустаҳкамланиб бормоқда. Айтмоқчи, ҳар бир авиалайнеримизда «Ўзбекистон ҳаво йўллари» авиакомпаниясининг рамзи бор. Европага мунтазам ҳаво қатновлари амалга оширилмоқда: Лондонга ҳафтасига 5 марта, Франкфурт-Майнга 3 марта рейсларимиз бор.

—Шу йилнинг биринчи ярми якунларидан қониқиш ҳосил қилиндими?

—Фақатгина шу йилнинг биринчи ярмида «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси орқали ҳаммаси бўлиб, 687661 йўловчи ва 17480,2 тонна юк, шунингдек халқаро қатновларда 168715 йўловчи ва 15885,6 тонна юк ташилган, бу ўтган йилнинг шу давридаги йўловчи ташувларига нисбатан 22 фоиз, юк ташувларига нисбатан 19,1 фоиз кўп.

—Мурод ака, авиакомпаниянинг халқаро майдонга чиққанлиги муносабати билан йўловчиларга хизмат кўрсатиш савиясига каттароқ шартлар қўйилаётгандир?!

—Албатта. Бу табиий жараён. Талаб ва таклифлар—фаолиятимиз мезонини белгилайди. Бу асосий вазифага алоҳида диққат-эътибор билан қарамоқдамиз. «Тошкент» аэропортининг учиш ва қўниш йўлларини таъмирлаш ишлари тез суръатларда олиб борилмоқда. Бу ишларни амалга оширишда имтиёзли кредитлар берган Германия ҳукуматининг ёрдами билан немис фирмалари асосий ўринни эгалламоқда.

Республикамиз вилоятларида ҳам бу соҳада катта ишлар қилинмоқда. Наманганадаги учиш-қўниш йўллари талаблар даражасида таъмирланмоқда, Бухорода эса янги аэропорт қуриляпти. Япониянинг «Жапан эрпорт консалтинг» фирмаси мутахассислари «Самарқанд» аэропортини замонавийлаштириш мақсадида техник-иқтисодий асосини тайёрлашмоқда, ундан кейин Хива ва Бухородаги самолётлар турадиган бандаргоҳда аэронавигация ва аэропорт хизматларини такомиллаштириш устида иш олиб борадилар. Хуллас, жаҳон андозалари ва талаблари даражасида йўловчиларга хизмат кўрсатиш, уларга зарур бўлган шарт-шароитлар яратиш—фаолиятимизнинг асосини ташкил қилади.

Ҳа, миллий авиакомпаниянинг мамлакатлар ва халқларни бир-бирларига яқинлаштириш, ёш давлатимизни халқаро майдонга олиб чиқиш ҳамда унинг нуфузини ошириш учун қўшаётган улушлари салмоқлидир.

Зоир ТУРСУНОВ.

Газетанинг шу сонига

ИСТИҚЛОЛ ТАРОНАЛАРИ АВЖ ПАРДАЛАРДА ЯНГРАДИ

Юртимизда салкам бир йил давом этган улкан санъат байрами — республикамиз Мустақиллигининг 5 йиллигига бағишланган «Ўзбекистон — Ватаним маним» мавзуидаги қўшиқлар кўрик-танлови ниҳоясига етди. Куни кеча кўрик-танловнинг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, шаҳарларда бўлиб ўтган биринчи босқичи ғолиблари ҳамда таниқли хонандалар муҳташам «Туркистон» саройига йиғилдилар. Улар икки кун мобайнида — 24-25 августда ушбу танловнинг якуний босқичида беллашиб, ўз санъатларини намойиш этдилар.

Ўзбекистоннинг маданий ҳаётида катта воқеа, деб баҳоланган кўрик-танлов якуний беллашувини Ўзбекистон Республикаси Бош Вазирининг биринчи ўринбосари, «Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиқлар кўрик-танловини ўтказиш қўмитасининг раиси И. Х. Жўрабеков очиб, кўрик-танлов Президентимизнинг ташаббуси билан кўтаринки руҳда ўтказилганини таъкидлади, қатнашчиларга муваффақиятлар тилади.

Ўзбекистон Республикаси давлат Мадҳиясининг улуғвор садолари янгради.

Кўрик-танлов якунловчи босқичининг очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев, Бош вазирнинг ўринбосари С. Саидқосимов ҳозир бўлдилар.

Ҳайъат аъзолари ўз жойларини эгаллайдилар. Қорақалпоғистон Республикасидан келган хушовоз қўшиқчи Роза Кутекеева «Мустақиллик гуллари» қўшиғи (И. Юсупов шеъри, Н. Муҳаммадинов мусиқаси) билан танлов дастурини бошлаб берди. Унинг ширали овози, жўшқин мусиқа садолари «Туркистон» саройи томошалар залини тўлдириб ўтирган минглаб санъат шинавандаларини тўлқинлантириб юборди. Жиззахлик Анвар Йўлдошев, бухоролик Мавлуда Самандарова, самарқандлик София Сафтарова, сурхондарёлик Кибриё Оқилова, Ўзбекистон халқ артисти Ғуломжон Ёқубов, «Булбулча» болалар хори ижро этган Ватан ҳақидаги бири-биридан гўзал қўшиқларни томошабинлар қизғин кутиб олишди. Тошкент вилоятилик мактаб ўқувчиси Бахтиёр Умиров айтган «Она юртим» қўшиғи барчанинг олқишига сазовор бўлди. Бирин-кетин саҳнага чиқиб дилрабо қўшиқлар айтган Ўзбекистон халқ артисти Фарруҳ Зокиров ва «Ялла» дастаси, Шуҳрат Қаюмов, Гулбаҳор Эрқулова, фарғоналик Илҳомжон Иброҳимов, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Мавлон Мардонов, наманганлик Робия Ҳамидова, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Козим Қаюмов, Муяссар Раззоқова, Мурoджон Соҳибов, Ўзбекистон халқ артистлари Бобомурод Ҳамдамов, Шерали Жўраев, кўрик-танловнинг энг ёш иштирокчиси Дилшод Каттабековларнинг ҳар бири Ватан қанчалар улуғлигини, мустақиллик чинакам неъмат эканлигини қўшиқлар орқали ифода этдилар.

Кўрик-танловнинг ҳар томонлама кенг қамровли эканлиги кишини қувонтиради. Унинг иштирокчилари орасида ҳаваскор шоиру хонандалардан тортиб, юртимизнинг номдор ижодкору санъаткорларигача бор. Шу куни томошабинлар Ватанимиз Ўзбекистоннинг қанчалар бепоёнлиги, қанчалар улуғворлигини яна бир бор қалбдан туйиган бўлсалар ажаб эмас.

Салоҳиддин ТЎХТАСИНОВ, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, созанда: — Бундай катта санъат байрамини яқин йиллар ичида кўрганим йўқ эди. Ахир халқимизнинг истеъдодларининг кўплигини қаранг! Одамларимизнинг санъатга ташналигини қаранг! Томоша қиляпману юрагимда бир туйғу: буларнинг ҳаммаси Мустақиллигимиз мевалари.

Султонмурод ЙЎЛДОШЕВ, қишлоқ хўжалик фирмаси ходими:

— Рости бир-икки қўшиқни эшитгач, залдан чиқиб кетсам керак деб ўйловдим. Аксинча бўлиб чиқди: энг охирги қўшиқ ижро этилгунча саҳнадан кўз ололмадим. Янграган 70 дан зиёд қўшиқ ўзининг жўшқинлиги билан ҳаммани мафтун этди. Ватан ҳақида шунчалар кўп қўшиқ айтилгани, айниқса Ғуломжон Ёқубов, Шерали Жўраевларга бутун зал жўр бўлиб куйлаганини сира ҳам унутмасам керак.

Гулбаҳор ЭРҚУЛОВА, кўрик-танлов қатнашчиси, хонанда:

— Шундай ажойиб санъат байрамида иштирок этганим билан жуда бахтлиман. Ажойиб санъаткорлари бор халқнинг обрўси, нуфузи ҳамиша баланд бўлсин.

Бу каби дил сўзларини санъаткорлар ҳам, томошабинлар ҳам кўп бор такрорладилар.

Бугун «Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиқлар кўрик-танловининг ғолиблари эълон қилинади. Биз эса бекиёс катта санъат анжуманини тайёрлаган, уни халқимизга туҳфа этган барча ташкилотчиларга чуқур ташаккур изҳор қиламиз.

Темур УБАЙДУЛЛО.

***СУРАТЛАРДА:** «Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиқлар кўрик-танловидан лавҳалар.*

Рашид Ғалиев олган суратлар.

БУГУНГИ КУН «ТО» «ТО» НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

❑ Андижонда Жанубий Корея билан ҳамкорликда «ДЭУтелеком» алоқа тизими ишга туширилди.

❑ Тошкент вилоятининг Бўстонлиқ туманидаги Чорбоғ қўрғонида республика қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишловчилар гильдиясини тузишга бағишланган таъсис йиғилиш бўлиб ўтди.

❑ Адлия вазирлигида Европа Иттифоқи комиссиясининг «ТАСИС» дастури ташаббуси билан «Ўзбекистон Республикасида давлат хизмати тўғрисидаги қонунларни ривожлантириш муаммолари ва тамойиллари» мавзусида семинар бўлиб ўтди.

❑ «Ватанпарвар» мудофаага кўмаклашувчи ташкилот биринчи қурултойида унинг фаолиятини янада такомиллаштириш вазифалари атрофлича муҳокама этилди. Генерал-майор Ж. Шоҳмардонов яна ташкилот Марказий кенгашининг раиси этиб сайланди.

❑ Фарғонада Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 5 йиллиги ва Амир Темурнинг 660 йиллигига бағишлаб шаҳар куни ўтказилди.

❑ Наманганда гугурт ишлаб чиқарадиган корхона фойдаланишга топширилди.

❑ Бугун «Халқ бирлиги» ҳаракати Тошкент вилоят бўлими нашри — ўзбек, қозоқ ва рус тилларида чиқадиган «Дўст» — «Дос» — «Друг» газетасини тақдим этиш маросими бўлиб ўтди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ «Российская газета» «Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов: ўзганинг изидан юришга шошилма» сарлавҳаси остида мамлакатимиздаги замонавий жараёнлар ҳамда янги аср бўсағасида республиканинг халқаро, сиёсий ва иқтисодий манфаатлари мақсадлари тўғрисида ҳикоя қилувчи мақола эълон қилди.

❑ Кишиневда «Ўзбекистон ҳамкорликка чорлайди» кўргазмаси очилди. Ўзбекистоннинг 20 та йирик концернлари ва ишлаб чиқариш бирлашмалари маҳсулотлари намойиш этилаётган бу кўргазмани Молдова Бош вазири А. Сангели бориб кўрди.

❑ Россия Хавфсизлик кенгашининг котиби Александр Лебедь Чеченистонда ўтказган музокаралари натижасида Россия федерал қўшинларини Чеченистондан 29 августгача олиб чиқиб кетишга ваъда берди. Лекин ўтган куни ва кеча Россия федерал қўшинлари билан Чеченистон мухолифатчилари қуролли бўлинмалари ўртасида отишмалар рўй берганлиги сабабли ҳозирча федерал қўшинларни Чеченистондан олиб чиқиб кетиш тўхтатилди. Александр Лебедь эса ушбу масала юзасидан Россия раҳбарияти билан фикр айирбошлаш мақсадида Москвага келди.

❑ Москвада Россия ташқи ишлар вазирлиги раҳбарлари билан Афғонистоннинг Россиядаги элчиси ўртасида бўлиб ўтган музокараларда тожик-афғон чегарасида вазиятни барқарорлаштириш чора-тадбирлари кўриб чиқилди.

ХОРИЖДА

❑ Югославия ва Хорватия ташқи ишлар вазирлари икки мамлакат ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатиш тўғрисидаги аҳдлашувни имзоладилар. Бу билан собиқ Югославиянинг парчаланиб кетган республикалари ўртасида ҳуқуқий муносабатлар ўрнатишга қадам қўйилди.

❑ АҚШ Президенти Билл Клинтоннинг кашандачиликка қарши кенг кўламли кураш чора-тадбирлари дастурида яқин етти йил ичида мамлакатда чекувчилар сонини икки бараварга қисқартириш кўзда тутилган. Бундан буён АҚШда балоғат ёшига етганлик тўғрисидаги ҳужжатларсиз ёшларга сигарет сотиш таъқиқлаб қўйилди.

❑ Ҳиндистон ҳарбий хизматчилари Кашмирдаги қадамжоларни зиёрат қилгани келган 100 минг нафарга яқин кишини қутқариш ишларини давом эттирмоқдалар. Кашмирнинг тоғли ҳудудларида рўй берган жала ва кўчкилар оқибатида расмий маълумотларга кўра ҳозирнинг ўзида бу ерда камида 120 киши ҳалок бўлган.

❑ 11 августда рак хасталигидан вафот этган машҳур болгар афсунгари Ванга васиятномасида ўзига тегишли барча мол-мулкни давлат ҳамда унинг номидаги жамғармага қолдирганлиги маълум бўлди.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ ○ БУГУНГИ КУН НАФАСИ ○ БУГУНГИ КУН НАФАСИ ○ БУГУНГИ КУН НАФАСИ ○ БУГУНГИ КУН НАФАСИ ○

Излаган имкон топади

ИШБИЛАРМОН ТАЪМИРЛОВЧИЛАР

Бу таъмирловчи корхонанинг кенг, ёруғ цехларида ўз касбига меҳр-муҳаббат қўйган 300 нафар фидокорлар меҳнат қилиб, улар аҳолининг электр транспортига бўлган эҳтиёжини қондириш йўлида бутун куч-ғайратларини сафарбар этишмоқда.

Турли миллат вакилларидан ташкил топган жамоа ишлаётган Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли вагон таъмирлаш заводи дастлабки маҳсулотларини 1947 йилда ишлаб чиқарган эди. Ўша пайтда бу кичик устахонада Бельгияда ишланган тор изда ҳаракат қилувчи трамвай вагонлари таъмирланарди. Созлаш ишлари узоққа чўзилар ва сифатсиз бажариларди. Корхонада йилига атиги бир миллион сўмлик иш бажарилиб, таъмирталаб вагонлар узоқ муддат туриб қоларди.

Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида корхона жамоаси енг шимариб ишга киришди. Электр токи узатувчи симларни мустаҳкамлайдиган мосламалар, трамвай йўлларини қуришда ишлатиладиган ноёб буюмлар корхонанинг ўзида ишлаб чиқариладиган бўлди. Шу билан биргаликда электр моторларини мустаҳкам таъмирлаш ишлари ҳам яхши йўлга қўйилди. Металл қуюлиб, электр транспортларининг эҳтиёт қисмларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Она шаҳримиз Тошкент аҳолиси кун сайин ўсиб, ҳам бўйига, ҳам энига кенгайиб бораяпти. Шунга биноан электр транспорти хизматига бўлган талаб ва эҳтиёж ҳам ортмоқда. Ўз навбатида янги йўналишларни ишга тушириш ёки кенгайтириш эҳтиёжлари туғиляпти. Шуни ҳисобга олиб 4-қурилиш трести 364-механизациялаштирилган кўчма колоннаси бунёдкорлари заводнинг янги таъмирлаш биносини тиклашда жадал суръат билан меҳнат қилдилар. Янги бинода таъмирлаш цехи иш бошлагач бир йилда 300 га яқин электр транспортини ҳар томонлама пухта созлаш имконияти яратилди.

Ҳозирда вагон таъмирлаш жамоаси электр транспорти учун ишлатиладиган барча эҳтиёт қисмларни Ўзбекистон Республикаси шаҳарлари буюртмалари асосида ҳам ишлаб чиқармоқда. Трамвай ва троллейбус моторларини ечиш ва таъмирлашда автомат усуллардан кенг фойдаланилмоқда. Завод тайёрлаётган маҳсулотларнинг сифат ва самарадорлиги ошиб, таннархи арзонлашди. Бу тадбиркорлик йўловчилар манзилини яқин қилишда қулай имкониятлар яратди. Самарали ишларни амалга оширишда корхонанинг ҳар бир ишчи-хизматчиси муносиб ҳисса қўшмоқда.

Фаттоҳ АБДУРАҲИМОВ.

Бандлик хизмати

ЖИДДИЙ ЭЪТИБОР

Ҳамза тумани бандлик хизмати мутахассислари кўп йиллардан бери аҳолини иш билан таъминлаш ишига жиддий эътибор бериб келишади. Айниқса, айрим сабабларга кўра штатлари қисқарган ёхуд касбини ўзгартириш ниятида бўлган аҳолини лаёқатларига қараб ишга жойлашда ибратли ишлар қилишмоқда.

— Жорий йил бошидан бери тузган режамизга кўра 930 нафар фуқаронинг иш сўраб мурожаат қилиши мўлжалланган эди. Бироқ бу сон 939 нафарни ташкил этди, — дейди туман Бандлик хизматининг жамловчи бўлими бошлиғи Феруза Улуғмуродова. — Ўтган ойларда жами 695 нафар фуқарони иш билан таъмин этдик. 124 фуқарога ишсизлик мақоми берилди, 14 нафар фуқаро муддатидан илгари нафақага расмийлаштирилди. 24 нафар киши жамоат ишига жалб этилди. 65 нафар фуқаро эса хоҳишларига кўра янги касб ўрганиш мақсадида ҳозирда шаҳар Ўқув марказида ҳунар ўрганмоқда.

— Ҳозирда туманда қанча бўш иш ўрни бор?

— 2284 нафар бўш иш ўрни бўлса, шундан 806 таси муҳандис-техник ходимлар учундир. Қолгани ишчи-хизматчилар учун мўлжалланган. Август ойида 138 нафар фуқаро рўйхатимизга ёзилди. Уларни ҳам босқичма-босқич иш билан таъминлаб бораверамиз.

— Аҳолини иш билан таъминлаш мақсадида яна қандай тадбирлар кўриляпти?

— Туман ҳокимлигининг кўмаги билан аҳолини иш билан таъминлаш мақсадида янги тадбир тузилган. Бу ҳам бўлса, ишсиз аҳолини жамоат ишларига жалб этишдир. Фуқаролар ўзлари яшайдиган ўрамни, кўча-кўй, майдонни ва шунга ўхшаш ҳудудларни ободонлаштириш ишлари билан шуғулланишлари мумкин. Бу иш ҳам жамоат иши ҳисобланиб, ободонлаштириш бошқармаси томонидан ҳақ тўланади. Албатта бундай ишлар уй бекалари, оғир меҳнатга лаёқатини йўқотган кишилар учун мақбулдир.

— Тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш, уларга шарт-шароитлар яратишга ҳам...

— Чиндан ҳам туманимизда тадбиркорлар жуда қадрланади. Имкон қадар уларга зарур бўлган шарт-шароитлар яратишга ҳаракат қиламиз. «Фортуна», «Индикоэкспресс» ва «Медикам» фирмалари шулар жумласига киради. Улар ҳозирда аҳолига керак бўлган халқ истеъмоли маҳсулотлари ишлаб чиқариш билан машғул бўлишмоқда. Бундай фирма, кичик корхоналар сонини кўпайтиришга, яъни тадбиркорликни ривожлантиришга баҳоли қудрат ҳисса қўшаяпмиз.

Зафар ТОИРОВ.

Қурилиш майдонларида

СЕБЗОРДА ҚАД КЎТАРЯПТИ

Себзор даҳаси тобора обод ва кўркам бўлиб бормоқда. Бу ерда кўплаб турар жой бинолари, маданий-маиший иншоотлар қад кўтармоқда. Мана шу кўп қаватли уйлар ёнида яна иккита — бири 72 хонали, иккинчиси 90 хонадонга мўлжалланган уйлар қуриляпти.

Бу биноларни шаҳримиздаги йирик ҳажмли-блокли тажриба уйсозлик комбинатига қарашли 3-конвейерли қурилиш бошқармаси бунёдкорлари тиклашмоқда. Уларга ишбоши Ўткир Бекбўтаев ва бригадир, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қурувчи Ўрмон Зокиров бошчилик қилишмоқда.

— Дастлаб ишни икки сменада ташкил этган эдик, — дейди бизга бригадир. — Яқинда жамоамиз Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик байрамининг беш йиллиги шарафига янги ташаббус билан чиқди. Шунга кўра улар қурилишда уч сменали ишни жорий этиб меҳнат қилишга бел боғлашди.

Себзор даҳаси бўйлаб янги троллейбус йўлидан юриб, «Ганга» дўкони рўпарасидан чиқсангиз, бу ерда қад ростлаган замонавий янги бинога кўзингиз тушади. Жаҳон андозалари лойиҳаси асосида қурилган бу бинодан миллий банк ўрин олади. Ушбу масъулиятли участкада «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорациясига қарашли 20 ва 49-қурилиш бошқармалари қурувчилари фаол қатнашдилар. Биз бу ерда ишбоши Бобур Мирзаев билан гаплашдик.

— Қурилишга Германиянинг «Мебэтэкс» фирмаси ҳам жалб этилган. Шунингдек швейцариялик муҳандислар ҳам бизга ёрдамлашмоқда, — дейди у. — Масалан, немислар бинонинг пардозлаш, муҳандислик коммуникациялаш ишларини бажаришса, швейцарияликлар эса жиҳозлаш, компьютерлаш юмушларини адо этишмоқда.

Илҳом ШЕРМУҲАМЕДОВ.

Кўргазмалар

ХАЛҚ ИЖОДИ САРЧАШМАЛАРИ

Бу йил ҳам одатдагидек Ўзбекистон Рассомлар уюшмаси ҳамда Маданият ишлари вазирлиги ҳамкорлигида республика Бадиий кўргазмалар дирекциясида халқ амалий санъати усталарининг асарлари намойиш этилади. Бу кўргазмада республикамизнинг барча вилоят, туман ва қишлоқларида яшаб ижод этаётган қўли гул усталар иштирок этадилар.

Шу муносабат билан иқтидорли рассом Ортиқали Қозоқовни саволга тутдик.

— Мустақиллик байрамига қандай совғалар тайёрлагансиз?

— Президентимиз ва ҳукуматимиз томонидан ана шундай тадбирларнинг уюштирилишига бош-қош бўлиниши нур устига нур бўлди. Негаки, ижодкор ҳамиша халқ билан якдил, ҳамнафас бўлгиси келади. Кўргазмалар эса унинг учун синов. Баҳони халқ беради. Албатта бундай катта кўргазмага қатнашиш, у ерда ўз асарингизга баҳо топиш осон эмас. Кейинги вақтларда яратилган «Тахтиравон» (Шарқ келини тасвирланган), «Шоҳ ва малика», «Ҳилол», «Ипак йўли бўйлаб», «Қизлар базми», «Меърож», «Сукунат» каби ҳамда Соҳибқирон Амир Темурнинг 660 йиллигига бағишлаб «Оқсарой тонги», «Амир Темур руҳи», «Сароймулкхоним», «Темурий маликалар» каби бир қатор асарларим билан қатнашишни режалаштирганман. Бу асарларимнинг ичидан саралаб олинади. Чунки кўргазмада жуда кўп асарлар намойишга қўйилиши режалаштирилган.

— Кўргазмалар яна бошқа жойларда ҳам ўтказиладими?

— Ҳа, кўргазмалар таклиф қилинишига қараб вилоятларда ҳам давом этади. Ҳозирги халқ амалий санъати усталарининг дунёқарашлари, фикрлаш доиралари анча кенгайган. Янги асарлар яратишга интилишлар катта. Демакки, ўзбек санъати янаям ривожланиб, қанот ёзиб бормоқда. Тараққий этган давлатлардан Ўзбекистонга ташриф буюрган меҳмонлар санъатимизга юқори баҳо бермоқда, айримлари зўр фахр билан сотиб олишмоқда. Хорижий давлатларда, уларнинг санъат музейлари, муассаса ва идора, шахсий уйларида асарларимизнинг мавжудлиги бу — бизнинг яна бир ютуқларимиздир.

— Чет элда ҳам кўргазма уюштириш ниятингиз борми?

— Ўтган йили Швейцарияда (Давос) ўтказилган «Ўзбекистон халқ амалий санъати ва тасвирий санъати» ҳамда Туркиянинг Измир шаҳрида ўтказилган «64-Халқаро ФУАР» кўргазмасида иштирок этганман. Бу йил ҳам ана шундай кўргазмалар ўтказиш ниятидаман. Айрим мамлакатлардан таклиф қилиниши мумкин бўлган рассомлар орасида каминаи камтариннинг ҳам номи бор. Қаерга бормайлик, кимлар билан учрашмайлик, албатта Ўзбекистоннинг мавқеи ва обрўсини оширишга ҳаракат қиламиз.

Зариф ТУРҒУНОВ.

Футбол

«БАҲО» ЎЙИНИГА ОЛИЙ БАҲО

Илгари хабар берганимиздек, Тошкент олий умумқўшин қўмондонлиги билим юрти ўйингоҳида бир ҳафта давомида Осиё футбол конфедерацияси тасарруфи остида аёллар футболи бўйича клублар ўртасида Марказий Осиё республикалари чемпионатининг учинчи тур учрашувлари бўлиб ўтди.

Жами 5 жамоа иштирок этган беллашувларда Тошкентнинг «Баҳо» командаси жуда муваффақиятли иштирок этди. Чунончи, «Баҳо» чарм тўп усталари сермаҳсул ва чиройли ўйин кўрсатиб, бирин-кетин «Азалия» (Бишкек)ни 3:1, «Гея» (Қарағанда)ни 2:0, «Андижанка» (Андижон)ни 2:0, мусобақа пешқадами «Динамо» (Алмати)ни 3:0 ҳисобида ютиб, турнинг энг яхши натижасига эришишди.

Турнир натижаларига кўра мусобақанинг энг кучли ўйинчилари ҳам аниқланди. Жумладан, Юлия Дударева («Динамо») энг яхши дарвозабон, Александра Рудикова («Гея») энг яхши ҳимоячи, Карима Йўлдошева («Баҳо») энг яхши ярим ҳимоячи, андижонлик футболчи Элма Ғуломова эса энг яхши ҳужумчи деб топилди. Уларга мусобақа ҳомийлари — Тошкент олий умумқўшин қўмондонлиги билим юрти, «Пахтакор» футбол клуби, «Баҳо» фирмаси ҳамда республика олимпия қўмитасининг совғалари топширилди.

Уч тур натижаларига кўра 15 ўйиндан сўнг (заҳирада яна 1 ўйинлари бор) 35 очко тўплаган «Баҳо» жамоаси биринчи ўринга чиқиб олди. 16 ўйин ўтказиб, 33 очко жамғарган «Динамо»чилар 2-ўринда боришмоқда. 25 очкога эга «Азалия» эса учинчи ўринни эгаллаб турибди. Иккинчи турдан бошлаб мусобақага қўшилган «Азалия»да 10 очко, учинчи турдан иштирок этган «Андижанка»да эса 4 очко мавжуд.

Аёллар футболи бўйича 2-Марказий Осиё чемпионатининг навбатдаги 4-тур учрашувлари 20—26 октябрь кунлари Бишкекда бўлиб ўтади.

Дилшод ИСРОИЛОВ.

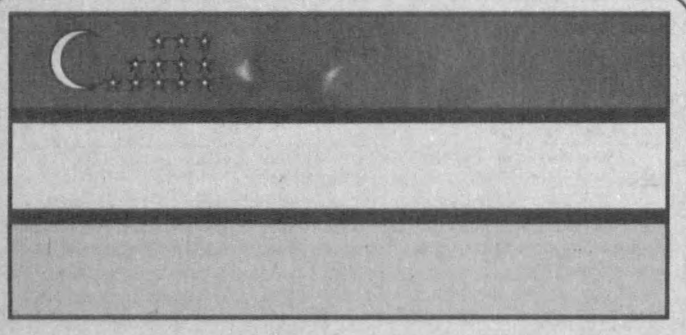

Мустақиллигимиз тимсоллари

БАЙРОҒИМИЗ

Ҳукуматимиз уйи пештоқида ҳилпираб турган уч хил рангдаги байроқни кўриб, юраги бир орзиқмаган ўзбек топилмаса керак.

Сабаби эркимиз, ҳурлигимиз, улуғвор Ватанимиз борлигининг, номус-оримизнинг белгисидир бу байроқ. Унинг яшиллиги келажагимиз рамзи, оқлиги эришган мустақиллигимизнинг белгиси, ҳаво ранги эса бағримиз осмондек кенглигидан далолатдир. Қизил ранги эса истиқлолга етиш йўлидаги чеккан заҳматларимиз тимсолидир.

Юртим байроғи! Шу икки сўзда достонга, қиссаларга арзигудек мазмун яширин.

Олис тарихларга назар ташлаганимизда кўз ўнгимизда манзаралар намоён бўлади. Бутун-бутун лашкарлар бир туғ остига бирлашиб ёғийга қарши курашган. Яловбардор ўлса ҳам яловни ерга ташламаган. Биладики, ерга тушган ялов—байроқ бу — мағлубият нишони. Шу сабаб яловни ҳам, яловбардорни ҳам қаттиқ қўриқлашган.

Бундан беш йил олдин байроғимиз илк бор пештоқларда ҳилпираганида ҳатто шамолларни ҳам бағримизга босгимиз келган эди. Шу байроқ илк марта Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бўсағасида мағрур силкинганида жаҳондаги ватандошларимиз қандоқ хурсанд бўлган эди! У юзлаб давлатларнинг байроқлари қаторида кўзимизни яшнатиб балқиб турибди.

Унинг бағридаги ҳилол билан 12 юлдуз ҳар маҳал бизни фидойиликка чорлаб туради десам тўғри бўлади. 12 юлдуз бу инсоният сажда қилиб келган 12 буюк фазилат бўлса, ҳилол озод Ватаним рамзидир. Юлдузларнинг бири юрт муҳаббати бўлса, иккинчиси садоқат, учинчиси диёнат, тўртинчиси иймон, бешинчиси виждон сингари нону туздай зарур фазилатлар тимсолидир.

Юртимиз байроғи! Сендан ҳам улуғроқ, сендан ҳам азизроқ нима бор дунёда? Сен истиқлол орзусида яшаб ўтган ота-боболаримизнинг покиза ниятисан. Сен она тупроғимиз тароватидан яралган буюк неъматсан. Шунинг учун ҳам сенга боққанимиз сайин кўзларимиз нурланади. Қаддимиз янада адл бўлади. Келажагимиз нурга беланиб кўз ўнгимизда намоён бўлади.

Ушбу байроқ ҳамиша мағрурона ҳилпираб туриши учун фидойижон бўлишимиз зарур. Унга бор меҳримизни, қалб қўримизни, кўз нуримизни бахш этмоғимиз шарт. Ана шундагина байроқ эркимизнинг мангу нишонаси бўлиб юртимиз узра ярқираб тураверади. Унга боққанимиз сари одимларимиз мардонавор, нигоҳларимиз бургутона бўлаверади.

Сен эрурсан асли бизга номусу ор,
Сен эрурсан шонлар ичра чин ифтихор.
Сенга боқиб куч оламиз, ҳар нафасда
Ҳилпирагин байроғимиз мардонавор!

Ғолиб МИРЗО.

ЮРТИМ КАМОЛИН КЎРИБ

Ўз ишлаб чиқарган маҳсулотингдан ўзинг ҳам баҳраманд бўлсанг, бунинг гашти бошқача бўлар экан. Ҳа, мен мана шундай ҳиссиётни жамоамизда биринчи телевизор ишлаб чиқарилганда сездим.

Юртимиз истиқлолининг уч йиллигини ва унга бағишланган катта тантаналарни биз айнан мана шу ўзимизнинг «Нодира» номли телевизорларимизда кўрганмиз. Албатта, бу вақтда ҳали кўп ишлар амалга оширилмаган, эндигина тетапоя қадамлар босилаётганди. Бугун-чи? Бугун ҳар қанча гапирсак, ҳар қанча ғурурлансак арзийдиган юртнинг фуқароси бўлиб турибмиз.

Турли номдаги телевизорлар, айниқса «Нодира-50ТБ», «Нодира-40ТБ» ҳамда «Семурғ»ларнинг биринчи нусхаси чиққанидан қанчалар севинган, шодликка тўлган бўлсак, юртимизда ишлаб чиқарилган дастлабки машиналарни кўриб ҳам худди ана шундай севиндик. Бу нимадан? Албатта баралла айта оламизки, истиқлол шарофатидан. Минг бор шукр, Ўзбекистонда яшаб турган фуқаро унинг келажаги ва равнақи учун жон фидо этмоқда. Ишлаб чиқариш жараёнида, ўзаро ҳамкорлик асосида меҳнат қилиб, ички бозорларимизни тўлдириш билан бирга халқ истеъмол буюмларини хорижга — жаҳон бозорига йўл олдиришаяпти. Қандай ажойиб, тўғри эмасми?

Норйигит КУРДАШЕВ,
очиқ турдаги «Фотон» ҳиссадорлик жамияти таъминот бўлими бошлиғининг ёрдамчиси.

ДАВР ТАЛАБИ

Республикамиз мустақилликка эришгач, фанимиз кенг қулоч ёзиб юксала бошлади. Нурли истиқболни кўзлаб бу тизимни муносиб илм заҳматкашлари билан таъминлашга катта эътибор берилмоқда.

Истиқлолимиз шарофати билан Тошкент давлат университетининг география факультети қошида «Социал география ва аҳолишунослик» кафедраси ташкил топди. Кафедранинг асосий илмий изланишларидан бири «Ўзбекистон аҳолишунослигини ривожлантиришнинг социал-демографик муаммолари» мавзусида бўлиб, мустақил Ўзбекистоннинг ҳозирги демографик шароитининг янги йўналишлари, жумладан аҳолини иш билан таъминлаш, меҳнат имкониятларидан оқилона фойдаланиш масалаларини илмий изоҳлаб беришдан иборатдир. Талабаларга дарс бериш тизими ҳам тубдан ўзгарди. Чунки бу кунги талабаларимиз мустақил Ўзбекистонимизнинг келажагини ҳал қилувчи муносиб ворислар бўлиб етишиши қисман бизнинг меҳнатимизга ҳам боғлиқдир. Шуни қалбан тушунган кафедрамиз олимлари бор имкониятларини ишга солган ҳолда ишламоқдалар.

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг эълон қилган «1996-97 ўқув йилида Ўзбекистон Республикаси олий ўқув юртларига қабул қилиш тўғрисида»ги Қарори республикамиз олий таълими ислоҳотларини давом эттиришда муҳим ҳужжат бўлди. Бу қарор олий таълим тизимини жаҳон андозалари даражасида ташкил этиш, халқ хўжалигига фақат зарур бўлган юқори малакали мутахассислар тайёрлаш, профессор-ўқитувчиларнинг ўз ишига масъулиятини ошириш ва шунга кўра уларни моддий рағбатлантиришни ўз олдига мақсад қилиб қўйгани билан қадрлидир. Мана энди ниҳоят, давр талабидан келиб чиққан ҳолда мутахассислар тайёрлаш асосий вазифага айланди. Илгаригидай қабул қилинган режага мувофиқ керакми ёки керак эмасми, талабаларни ўқитилавермай, вазирликлар, идоралар томонидан ажратилган грантларга асосан мутахассислар тайёрлай бошлаймиз. Яна бизни хурсанд қилган бир томони ҳақида айтиб ўтсам. Бу йилдан бошлаб олий ўқув юртларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, ўқитувчи ва ходимларни ижтимоий муҳофаза қилиш мақсадида ўқишга пулли-шартнома асосида қабул қилиш шаклини қўллашга рухсат этилди. Ана шу маблағлар ҳисобидан профессор-ўқитувчиларни рағбатлантириш ҳуқуқи берилди. Бу эса уларнинг ўз малакаларини янада юксалтиришга интилишларига замин яратиши табиий.

Озод ОТА-МИРЗАЕВ,
Мирзо Улуғбек номли Тошкент Давлат университети география факультети «Социал география ва аҳолишунослик» кафедрасининг мудири, география фанлари доктори, профессор.

МАҲАЛЛА КЎРКИ

Маҳалламиз гузарининг ҳозирги қиёфасини олдингиси билан таққослаб бўлмайди. Илгари биз истиқомат қилаётган ҳудуд Тошкент вилоятининг Тошкент туманига қарашли эди. Шаҳар кенгайиши муносабати билан у Юнусобод туманига ўтди. Ўшанда маҳалла аҳли биттагина кўримсиз чойхонага эга эди, холос...

Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришгандан сўнг бутун мамлакатимиз бўйлаб катта ўзгаришлар бошланди. Энг асосийси халқимиз ўзлигини англаб етди. Республика миқёсида бошланган зарбдор қурилишлар кундан-кунга авж ола бошлади. Табиийки бу хайрли ишдан биз ҳам четда туролмас эдик. Айниқса ҳукуматимизнинг маҳаллаларга кенг эътибор қаратганлиги ғайратимизга янада ғайрат қўшди.

Шундан кейин фаолларимиз билан йиғилиш ўтказдик. «Қачонгача битта чойхонамиз билан чегараланиб юраверамиз», дедик. Шунда кимдир: «Ҳозир кўпчилик маҳаллаларда гузарлар қурилиши бошланганмиш. Нега биз ҳам улардан ибрат олмаймиз», деб қолди. Бу фикр ҳаммамизга маъқул келди.

Ишга киришиб кетдик. Туман ҳокимлиги ёрдамида биринчи бўлиб эски чойхона ўрнида янги, замонавийсини тиклай бошладик. Умумхалқ ҳашарига айланиб кетган қурилишимиз кўпчилик қудрати билан ярим йилда тўла битказилиб, фойдаланишга топширилди. Шу қаторда маҳалла қўмитаси ва хотин-қизлар кенгашининг идоралари ҳам тикланди. Эндиликда қишки ва ёзги саҳнларга эга бўлган чойхонамизда қарияларимиз бир пиёла чой ичиб гурунг қилишади, мириқиб дам олишади.

Иккинчи қилган яна бир хайрли ишимиз бу маҳалламиз марказига ариқ сувини чиқаришдан иборат бўлди. Бу юмуш ҳам ҳашар йўли билан бажарилди. Натижада хонадонларга табиий сув кириб келди. Экин-тикинларни водопровод суви билан суғоришдек тежамсизликка барҳам берилди. Олдинлари водопровод жўмракларидан томчилаб оқадиган сув миқдори кўпайди. Қолаверса маҳалла марказидаги олмазору гулзорларимиз ариқ сувига қонди.

Айни кунларда маҳалламизда маданият уйини бунёд этиш ишлари жадаллашмоқда.

Маҳалла гузарини очиш маросими Наврўз байрамига тўғри келди. Гузаримиз туманда биринчилар қаторида очилди. Ҳозир шаҳримиздаги энг обод маҳаллалар орасидан ўрин олган маҳалламиз гузарида шаҳар ва туман миқёсидаги анжуманлар тез-тез ўтказиб турилибди. Хусусан яқинда шаҳар маҳаллалари орасида узоқ давом этган «Яхши оила — бахт рамзи» деган кўрик-танловнинг охирги якунловчи босқичи бизнинг гузаримизда ўтказилиши фикримизнинг далилидир.

Қобил ЗОКИРОВ,
Юнусобод тумани, Ғуломмаҳмуд Абдуллаев номли маҳалла оқсоқоли.

АНЪАНАЛАРГА ҚАЙТИБ

Мустақиллик туфайли жамиятимизда рўй бераётган ислоҳотлар қаторида энг кўзга кўринарлиси одамларимиз маънавиятидаги туб ўзгаришларни деб айтсак хато бўлмайди.

Бу ҳолни маънавий қадриятларимизнинг тикланиши, минг йиллик урф-одатларимиз, эътиқодимизнинг қайтиши туфайли ўзлигимизни таниб бораётганимиздан билиш мумкин.

Мана бир мисол. Маҳалламиз 40 та кўпқаватли уйлардан ташкил топган. Унинг бундан 10-15 йил аввалги аҳволини ҳозирги ҳолатига сира қиёслаб бўлмайди. Ўшанда одамлар гарчи битта кўпқаватли уйда яшашса ҳам бир-бирларини яхши танимас, бировнинг биров билан иши йўқ, шунинг учун бу ердаги ҳар қандай салбий воқеа-ҳодисага оддий ҳол деб қараларди. Ҳар бир уйнинг ўз уй бошқарувчиси бўлса-да, улар ҳеч қандай иш қилмас эди.

Мустақиллик туфайли ота-боболаримизнинг минг йиллик турмуш тарзига амал қилиш учун маҳаллалар фаолиятига жиддий эътибор қаратилиши, кўпқаватли уйларда ҳам маҳаллалар ташкил этилиши, уларнинг моддий базасининг яратилиши, маҳаллалар кичик бошқарув органи дея эътироф этилиши давр тақозоси бўлиб қолди, минг йиллик урф-одатларимиз бўлмиш Наврўз, Меҳржон байрамларининг маҳаллаларда нишонланиши одамларни жипслаштиришга, ўзаро меҳр-оқибатли бўлишга чорламоқда.

Яна шуни айтишим жоизки, маҳалла оқсоқоли лавозими бугунги кунда шунчаки мансаб эмас, балки катта масъулиятни ўз зиммасига олишдир. Шу йилнинг май — июнь ойларида маҳалла оқсоқоллигига бўлиб ўтган сайловларда ҳам ана шу омилга асосий эътибор қаратилди ва натижада бу лавозимга фақат халққа хизмат қилишга бел боғлаган инсонларгина лойиқ топилди. Халқимиз учун фаровон турмуш тарзини яратиш, кўп йиллик анъаналарга амал қилишга қаратилган ўзгаришларнинг барчаси истиқлол туфайлидир.

Исмоил ҚУРБОНОВ,
Яккасарой туманидаги Бошлиқ маҳалласи оқсоқоли.

«Тоштўқимачи» ҳиссадорлик жамияти ишчи-хизматчилари мустақиллигимизнинг беш йиллигини катта шодиёналар билан кутиб олишмоқда. Бу ерда меҳнат қилаётган ҳар бир тўқувчи, йигирувчи, бўёқчи ва бошқа жамоа аъзолари ишдаги зафарларни қўлга киритиш билан бир қаторда, касб маҳоратларини ошириш тажрибасига ҳам эга бўлишмоқда. Бу борада айниқса, 1-тўқув фабрикасидаги ишлар фикримиз далилидир. Фабриканинг смена усталари, бошлиқлари ва моҳир тўқувчилари ҳар бир тўқилаётган газламанинг сифатига алоҳида эътиборни қаратишиб, унинг сифати ва самарасини тинимсиз кузатиб борадилар.

СУРАТДА: 1-тўқув фабрикасининг 1-цехи бошлиғи Фурқат Султонов 3-бригаданинг смена устаси Нодира Рўзиқулова билан тўқилаётган газламаларнинг сифатини кўздан кечиришмоқда.

ЎРНИГА ҚАЙТГАН ЖАВОҲИРОТ

Мустақиллик нафақат иқтисодий имкониятларимизни кенгайтирди, балки маънавий оламимизда ҳам сезиларли ўзгаришлар ясади.

Асрлар бўйи баҳраманд бўлиб келаётган маънавий сарчашмаларимиздан бир неча ўн йиллар бебаҳра қолдик. Мустақиллик бизни ана шу маънавий таназзулдан қутқариб қолди.

Мустақиллик Аҳмад Яссавий, Сулаймон Боқирғоний, Сўфи Оллоёр, Рабғузий каби ҳазратларнинг, қалами ва қалб қўри билан яратилган жавоҳиротлардан баҳраманд бўлиш ҳуқуқини берди. Китобхон халқимиз бу буюк зотларнинг асарларини ташналик билан ўқиб-ўрганмоқда, адабиёт аҳли, илм аҳли уларни қайта кашф этмоқда.

30-йилларнинг машъум қатағони ўзбек халқининг энг сара ўғлонларини қатл этган, ўзбек адабиётининг хазинасини эса бир қатор ноёб дуру жавоҳиротдан маҳрум этган эди. Мустақиллик бизга ана шундай ижод неъматларини яратган инсонларнинг пок номини, уларнинг бебаҳо асарларини қайтариб берди.

Алишер Навоий номидаги давлат адабиёт музейига ташриф буюрган томошабинлар менинг фикримга далил бўла оладиган ашёларни ўз кўзлари билан кўришлари мумкин. Бу ерда ташкил қилинган кўргазма заллари халқни маърифатга чорлаган, зиё билан кўзларни нурафшон қилишга ундаган, оқибатда мустабид тузумнинг зуғумига учраган Беҳбудий, Саидрасул Азизов, Сиддиқий-Ажзий, Тавалло каби бир қатор маърифатпарварлар — жадид адабиёти намояндалари билан бошланади.

Навбатдаги заллардан бири эса қуллик кишанини кийишни истамагани учун, ҳурликни, ҳур фикрни куйлагани учун қатли ом қилинган Абдулла Қодирий, Чўлпон, Усмон Носир, Ғози Олим каби адабиёт фидойилари ҳаёти ва ижодий фаолиятини ёритишга бағишланган. Бундай кўргазмаларнинг дунёга келиши ҳам мустақиллик шарофатидан.

Темир ҚУРБОН,
Алишер Навоий номидаги давлат Адабиёт музейининг илмий ходими.

Мактубларда Истиқлол мадҳи

Муштарий — «Оқшом» — Муштарий

ШУКРОНА

Мен раҳбарлик қилаётган мактаб авваллари оддий, ўрта мактаб эди. Ўқитиш дастурлари ҳам бир хил, қизиқарсиз эди. Шундан бўлса керак, мактабга ўқувчиларнинг қатнови, давомати сезиларли даражада пасайди, болаларда ўқишга иштиёқ камая бошлади.

Шукрлар бўлсинки мустақиллик ҳар бир жабҳага кириб борганидек, халқ таълимида ҳам ўзининг ижобий жиҳатларини намоён этди.

Ўрта мактаб гимназия мақомини олди. Эндиликда бу ерда фанларни чуқур ўргатиш, ўзлаштиришга жиддий киришилди. Ҳозирда ҳар бир синфда гимназия гуруҳлари бор.

Албатта гимназияда ўқишга, у ерда билим олишга ўқувчиларда, қолаверса, уларнинг ота-оналарида қизиқиш катта. Ҳатто бизнинг ҳудуддан, тумандан ташқарида бўлган ота-оналар ҳам фарзандларини шу ерга олиб келишяпти. Бу ҳам ўз навбатида мактабдаги тартиб-қоидалар, шароит ва имтиёзлар яхшиланиб бораётганидан дарак беради.

Шундай кунларда, халқ таълими соҳасига ҳам эътибор кучаётган бир пайтда мустақилликни қўлга киритганимиздан фахрланамиз.

Мастура УБАЙДУЛЛАЕВА,
Чилонзор туманидаги 114-гимназия мактабининг директори.

КЕЛАЖАК ЗАМИНИ

38 йилдан бери бошланғич синфларга дарс бериб келмоқдаман. Мана шу ўтган иш фаолиятимда халқ таълими соҳасидаги барча ишларнинг гувоҳиман.

Шуни мамнуният билан таъкидлай оламанки, мана ниҳоят ўқитувчиларнинг меҳнати ўз қадрини топмоқда. Мустақиллик шарофати билан ислоҳотнинг дастлабки кунлариданоқ ўқувчилар имкониятини ҳисобга олган ҳолда фанларни чуқур ўргатиш учун шароитлар яратила бошланди, сўнгра гимназия, лицей синфлари ташкил этилди, фаннинг муайян соҳасига чуқур ихтисослашган қатор мактаблар фаолият кўрсата бошлади. Янги фанлар сифатида «Одобнома», «Бошланғич экология», «Иқтисод алифбоси» каби дарслар ўтила бошланди. Ўқувчилар ичидан иқтидорли болалар танланиб, уларга жаҳон андозалари даражасида тузилган дастурлар асосида билим ўргатила бошланди.

Бугунги кун ўқитувчисининг энг асосий мақсади келажаги буюк давлатимиз бўлган Ўзбекистонимиз учун маънавий баркамол, жисмонан соғлом ўғил-қизлар тарбиясида муносиб ҳисса қўшишдир.

Муқаддам ЮСУПОВА,
Шайхонтоҳур туманидаги Алишер Навоий номли 40-гимназиянинг бошланғич синф ўқитувчиси.

«Достон зукко» фирмаси ҳомийлигида ташкил топган «Гулнора» тикувчилик курсига ўқиш учун келаётган талабалар сони тобора ортмоқда. Шу кунларда навбатдаги ўқиш мавсумига қабул бошланган. Курсга келаётганларга янада яхши шароитлар яратиш мақсадида фирма раҳбари Маҳмуд Жуманиёзов уларнинг ҳолидан хабар олиб, керакли анжомларни муҳайё этаётир.

СУРАТДА: (чапдан) Маҳмуд Жуманиёзов, ўқитувчи Малоҳат Нишоновалар янги талаба билан суҳбатлашишмоқда.

ЖАВОНЛАРНИ ТЎЛДИРГАН ДУРДОНА

Кутубхоналар қадим замондан то ҳозирги кунгача тарихий ривожланишнинг ўзаро узвий боғлиқлигини сақлашга имкон бериб, ўзларида инсоният тафаккури дурдоналарини мужассамлаган.

Республикамизда энг бой маърифий хазина ҳисобланган кутубхонамизда ҳам эркинлик шабадаси сезилиб туради. Аввал «Махсус сақланадиган» адабиётлар, ҳозирда китобхонларга фойдаланиш учун бемалол рухсат этилмоқда. Қатағон йиллар қурбонлари Фитрат, Чўлпон, Элбек, Усмон Носир, Абдулла Авлоний кабиларнинг асарлари мустақиллик туфайли китоб жавонларимизни тўлдириб турибди. Бугунги кунда буюк кишиларимиз асарлари билан оммани таништириш, халқнинг улкан тарихий ва маданий меросига ҳурмат руҳини такомиллаштириш, бўш вақтларини самарали ва қизиқ ўтказишларига ҳисса қўшиш имконияти бизда янада кенгайган. Буларнинг ҳаммаси истиқлол туфайлидир.

Шавкат АЛИМОВ,
Алишер Навоий номидаги Давлат кутубхонасининг китоб сақлаш бўлими бошлиғи.

Дил тубидан

ВАТАНДАН ҚЎЙМА

Болалигимда эшитганим бир ривоятда шундай ҳикоя қилинади:

Бир киши ажойиб ватанда истиқомат қилар экан. Шафтолизор боғлар, осмонўпар тоғлар, қайнар булоқлар, оҳую улоқлар бу юртнинг чиройи экан.

Лекин киши доим олис-олисларга кетиб қолишни, бундан ҳам яхшироқ макон топишни ўйлагани-ўйлаган экан. Бир куни кўч-кўронини кўтариб йўлга отланибди. Кексалар: «Ҳой, қаёққа кетяпсан? Бундай жаннат маконни яна қаердан топасан?», деб койишибди. Киши эса: (унинг исми сайёҳ бўла қолсин) ўз сўзида туриб олибди:

— Мен албатта бундан ҳам гўзал ўлкани топаман. Мана кўрасизлар, сизларни ҳам олиб кетаман.

Алқисса, сайёҳ йўл юрибди, йўл юрса ҳам мўл юрибди. Не-не қишлоқлардан, шаҳарлардан ўтибди. Лекин биронтаси унинг дидига ёқмабди. Юрагида милт этган чақмоқ чақмабди. Юра-юра бир жойга етиб келибди. Бу ернинг мусаффо ҳавоси сайёҳни элитибди. Кўм-кўк майсаларга думалабди-ю уйкуга кетибди. Кўзини очса атрофида бир тўда одам турган эмиш.

— Сен кимсан? — деб сўрашибди ундан.

— Мен сайёҳман, — дебди ва нима мақсадда йўлга отланганини, бу ерга қандай қилиб келиб қолганлигини ҳикоя қилибди. Одамлар бош чайқабди:

— Ўз юртингга муносиб фарзанд бўлолмаганингдан кейин бизнинг юртга чин ўғил бўлармидинг? Ўз юртингнинг чиройидан воз кечибсан, бизнинг юртнинг қадрига етармидинг?

Сайёҳ шу ерда яшай бошлабди. Лекин одамлар унга ётсираб қарашар, орадан бир неча йил ўтган бўлса ҳам келгинди, деб аташар экан. Охири сайёҳ бир кечада бу юртдан ғойиб бўлибди. Юра-юра ўз юртига етиб келибди. Ўзини ерга ташлаб ўкраб йиғлабди:

— Мен юртимни эмас, аввало ўзимни қадрламаган эканман. Ғариб юрагим юртимда бутун бўлгандек туюлди. Энди мени гард-ҳоким ҳам, шу тупроққа қоришиб кетади, — деб онт ичибди.

Ҳа, азизлар, ўз юртинг — ўлан тўшагинг! Она юртни ҳамиша бошда кўтармоқ жоиз!

Мен шу ривоятни эслаб назм битдим.

Ватансиз киши
Жаннатсиз киши,
Чумолига ҳам,
Тушмасин иши.
Оллоҳим, ўзинг,
Ватандан қўйма.

Ватан — қонимда,
Сўзсиз жонимда,
Ҳар бир онимда,
У — иймонимда,
Оллоҳим, ўзинг,
Ватандан қўйма.

Ватаним — чорбоғ,
Дўстларим — ҳамроҳ,
Аёрдан — йироқ,
Сақлагин ҳар чоқ,
Оллоҳим, ўзинг,
Ватандан қўйма.

Очликка чидай,
Тўқликка чидай,
Ватаним гулдай,
Бағрида яшай.
Оллоҳим ўзинг,
Ватандан қўйма.

Абдурашид ШОДИЕВ.

Шеърий лаҳзалар

УЛУҒ ГЎШАМ

Улуғлардан қолган улуғ гўшасан.
Кўклам топган дарё қадар жўшасан.
Вақтлар, тахтлар ўтар, сен-чи ўшасан.
Баландсан ой, юлдузлардан Ватан.

Темур ишқин айтиб гул, нурларингга.
Нафрат тўкди ёғий, унсурларингга.
Армон бўлдинг Фурқат, Бобурларингга.
Сўра аёзлардан, кузлардан Ватан.

Элинг меҳнаткаш турк, содда турк бўлди.
Қай бир шум чангалдан бўғзи берк бўлди.
Энг буюк орзуси шунда эрк бўлди.
Толмади эркини излардан Ватан.

Хас-хазон кўпайса уйғонар тўфон.
Иймон ўлмаса гар ўлмагай имкон.
Шукурким, сен яна озод Туркистон.
Халоссан ингрардан, бўзлардан Ватан.

Тупроғинг севса ким райҳондир изи,
Қалтирамас асти майдонда тизи.
Сен кўҳна дунёнинг хушсурат қизи.
Қизғонаман ёмон кўзлардан Ватан.

Замира РЎЗИЕВА.

ОЛТИН ВОДИЙ ЙЎЛИДА

Халқимизда: «Минг марта эшитгандан бир марта кўрган афзал», деган ҳикмат бор. Асакада «ЎзДЭУавто» Ўзбекистон — Корея қўшма корхонаси ишга тушганидан буён автозавод ва унда чиқарилаётган автомобиллар ҳақида кўп ва хўп яхши гаплар айтилмоқда. Аммо бевосита корхонанинг ўзида бўлиб, ундаги иш жараёнлари, энг замонавий ишлаб чиқариш жиҳозлари ҳамда меҳнат шароитлари билан яқиндан танишишни кўпчилик орзу қилади.

Айниқса ёшлар, улар тўпланган жойдан ғизиллаб «Дамас» ёки «Тико» ўтиб қолса бас, дарҳол баҳс-мунозара, суҳбат мавзуи ушбу машиналарга бурилаверади... Айтайлик, отаси ёки акасининг машинасини бемалол ҳайдашни ўрганиб олган ёки ҳайдовчилик курсида ўқиган ё бўлмаса, шунчаки техникага қизиқадиган ёшлар эмас, балки дарҳақиқат барчанинг диққатини ўзига тортади, бу шинам автомобиллар! Бирор янгилик ёки ишга айниқса, ёшлар қизиқиш билдирдими, демак, бу янгиликнинг истиқболи равшан, дейишади. Ёшлардаги ана шундай қизиқиш ва интилишни қўллаб-қувватлаш мақсадида республика ёшларининг «Камолот» жамғармаси Тошкент шаҳар бўлими томонидан Асакадаги «ЎзДЭУавто» қўшма корхонасига танишув сафари уюштирилди. Унинг қатнашчиларининг аксарият кўпчилиги автозавод билан фақатгина танишиш эмас, балки «ҳам саёҳат, ҳам тижорат», дейилганидек, бир қанча амалий топшириқлар, режаларни ҳам мўлжаллаган эдиларки, бу ҳақда қуйироқда яна фикр юритамиз.

...Пойтахтдан «Фарғона йўли» шоҳкўчаси орқали йўлга чиқдик. Биз тушган юмшоқ ўриндиқли «ДЭУ» автобуси шитоб билан елиб боряпти. Қувончи ичига сиғмаган шўх, қувноқ ёшлар автобус шаҳардан чиққани заҳоти баланд жўр овозда яллани бошлаб юборишди.

Қандай файзли манзара! Бу — жаннатмакон маъволар бўйлаб ёшлик, софлик, куч-ғайрат оқиб ўтаётир, десак таъбир жоизми? Албатта! Чунки шу истеъдодли, қизиқувчан ва зийрак ёшлар «тупроғида олтин гулловчи» ўлкамизнинг эртанги бахтиёр эгаларидир.

Кўп ўтмай қўшиқ тинди. Автобус деразаларидан лип-лип ўтаётган ям-яшил табиат чиройи барчанинг нигоҳини тортди.

Гуллаётган юрт манзаралари... Кенг дала, экинзорлар, олис-олис уфқлар, мовий осмон — ана шуларнинг ўзиёқ камалак рангларида товланувчи қўшиқ, мусиқа эмасми? Бу «мусиқа»дан юраклар ғурур, ҳаяжонга тўлади, беихтиёр хаёлларни олис-олисларга олиб кетади, йўлимиз — олтин водий томонга! Кимлар ўтган бу йўллардан? Отабек ҳам шу йўлдан Марғилонга қатнамаганми? Ёнимиздан «Нексия», «Тико» ва «Дамас»ларда ғиз-ғиз ўтаётганлар — замонавий Отабеклар эмасми?

ШИТОБ

Андижондан Асакага ва ундан автомобиль заводига олиб борувчи кенг йўл ўқдек тўғри ва ойнадек текислиги билан диққатингизни тортади. Йўл ўртасига туширилган оқ чизиқлар кўзни қамаштиргудек товланади.

Автобус бир текисда, оҳиста елиб боряпти, пиёлага чой қуйиб, чайқатмасдан, баҳузур ичишингиз мумкин. Йўлдан иккала томонга ўтиб — қайтаётган «Нексия» ва «Дамас»ларни эса мовий кўлда сузаётган оққушларга қиёслашдан ўзга ўхшатиш топмадик...

Ям-яшил пахтазорлар ичра ўтган мана шу равон йўл ҳам «ЎзДЭУавто»нинг шарофати билан бунёд этилган. Яхши ният — юртимиздаги барча автомобиль йўллари ҳадемай аста-секин ана шундай халқаро талабларга жавоб берадиган қилиб таъмирланади. «ЎзДЭУавто» Ўзбекистон—Корея қўшма корхонасининг халқаро таништирув маросимида ўтказилган матбуот конференцияси Латвия телевидениесининг мухбири Президентимизга берган саволида жумладан, республикамиз йўлларининг «ДЭУ» технологиясига мос келиши учун нима қилиш кераклиги ҳақида ҳам сўради.

Президентимиз Ислом Каримов бу саволга жавобан шундай деганди: «Мен сизнинг саволингизни бизнинг автомобилларимизгина эмас, йўлларимиз ҳам замонавий бўлишига даъват деб қабул қиламан. Эртага бу замонавий автомобиллар турмушимизга кириб борганида табиийки, йўлларимиз бизни қониқтирмайди. Биласизми, биз Ульяновскдами, эсимда йўқ, бошқа жойдами чиқариладиган «УаЗИК»да юришга ўрганганмиз. Киши бундай «УаЗИК»да юрганида юк машинасидами ёки енгил машинада юрибдими — билмайди. Албатта, йўлларимиз ҳам бундай машиналарга мос эди. Энди кун тартибида янги масала турибди ҳамда мен бу масала устида ишлашимиздан хурсандман».

Умуман, «ЎзДЭУавто» қўшма корхонасининг ишга туширилиши республикамиз иқтисодиётининг жуда кўп тармоқларига замонавий технологиялар жорий этиш, янги иш ўринлари яратиш ва сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқарилишига катта шитоб билан туртки бўлади. Замонавий автомобиль 18 — 20 минг дона қисмлардан иборат бўлади. Ҳозирча бутловчи қисмларнинг кўпи Жанубий Кореядан келтирилмоқда. Албатта, бу маҳсулотнинг таннархига ўз таъсирини кўрсатади.

Аммо 1997 йилдаёқ ана шу қисмларнинг 30 фоизи, 2000 йилга бориб эса 70 — 75 фоизи ўзимизда ишлаб чиқариладиган бўлади. Шу мақсадларда ҳозирданоқ Жанубий Корея билан ҳамкорликда 4 та қўшма корхона қурилмоқда. Бу ҳали ишнинг бошланиши. Келгусида бундай корхоналардан жуда кўплаб қуриш кўзда тутилган. Қўшни Қозоғистон ва Қирғизистон давлатларидан ҳам таклифлар тушяпти. Хуллас, қанчалик кўп қисмлар ўзимизда ишлаб чиқарилса, автомобилнинг таннархи ҳам шунча арзон бўлади ва уни сотиб олиш учун ҳамманинг ҳам ҳамёни кўтарадиган бўлади. Иншоолло, бундай кунлар яқин.

ДЭУ — «КЕНГ ДУНЁ»

Ниҳоят, биз «ЎзДЭУавто» қўшма корхонаси ҳудудидамиз. Энг аввало кўзга яққол ташланган ҳолат — бу завод ҳудудидаги фавқулодда тартиб-интизом ва озодалик бўлди.

Бу ерда собиқ Иттифоқдан мерос қолган корхоналарда кузатилувчи манзара — аллақайси қувур ёриғидан буғ отилиши, корпус деразаларидаги мой доғлари, чанг-чунг, ҳар жойдаги темир-терсак уюмлари, шовқин-сурон, сувнинг сизиши, дастгоҳларнинг тарақлаши, тутун каби аломатларга асло дуч келмайсиз. Дераза ойналари ярақлаган улкан замонавий корхона шовқинсиз, худди соатдек бир маромда ишлаб турибди. Дарвоза ёнида мезбонлар бизни шинам автобусга таклиф қилишди. Завод ҳудуди бўйлаб танишув бошланди. Беихтиёр Тольяттидаги ВАЗ ҳақида эшитганларимиз — корхона ҳудудининг ўнларча километрга чўзилганлиги, унинг ичида автобуслар қатнови йўлга қўйилганлиги эсга тушди. Асака автозаводи унчалик катта эмас, унинг умумий майдони 60 гектарга яқин жойни ташкил этади. Аммо корхона замонавийлиги ва ишлаб чиқариш қуввати бўйича ўша Тольятти заводидан қолишмайди. Ҳозирча конвейердан соатига 15 та «Тико», «Дамас» ва «Нексия» автомобиллари 8 хил рангда чиқмоқда. Бир-икки йилдан сўнг бу суръат янада тезлашади ва 2000 йилга бориб, «ЎзДЭУавто» йилига 200 минг дона автомобиль ишлаб чиқариш қувватига эришади. Автомобиль ишқибозлари учун яна бир эътиборли маълумот, яқин келажакда Асака автозаводида 7 хил модификациядаги автомобиллар ишлаб чиқаришга киришилади.

Ҳар куни Андижон, Фарғона, Наманган вилоятларининг шаҳар ва қишлоқларидан одамлар заводга 12 йўналишда махсус автобусларда етиб келадилар. Корхонада меҳнат қилувчи 2.500 нафар ишчи ва мутахассисларнинг ўртача ёши 20-30 ни ташкил қилади. Бу ерда ишга, хизмат вазифаларига ҳам муносабат ўзгача. Корхонада ишловчилардан нафақат билимли, юқори малакали касб эгаси бўлиш, шу билан бирга хулқ-атвор ва муомала маданияти борасида ҳам намуналилик талаб этилади. Хуллас, Асака автозаводида янгича муносабатларга асосланган ишлаб чиқариш тизими вужудга келмоқда. Корхонада ихтирочилик ва рационализаторлик таклифларига ҳам катта эътибор берилади. Ўзингиз ўйланг: «Дамас» ёки «Тико» қандай ихчам, енгил ва мукаммал машиналар. Буларнинг тузилишига яна қандай ўзгартириш киритиш мумкин? Албатта, бу иш осон эмас. Аммо Кореяда таълим олаётган ўзбек йигитларидан 4 нафари мураккаб замонавий технология сирларини тезда ўрганибгина қолмай, машиналарнинг тузилишига оид рационализаторлик таклифларини киритиб, корейс мураббийларини лол қолдирдилар. «ЎзДЭУавто»да бундай таклифлар муносиб тақдирланади.

Автозавод жаҳон миқёсида олиб қаралганда ҳам рекорд муддатда, яъни 2 йилда қуриб битказилди. Корхонанинг очилиши маросимида компания президенти Ким У Жунг қурувчилар ишидан ўз ҳайратини шундай билдирди: «Бир вақтлар ўзбек халқи Катта Фарғона каналини 49 кунда қуриб битказганди. Автозаводни икки йилда қуриш мўъжизадир».

ДЭУ — эркин таржимада «кенг дунё» деган маънони билдираркан. Истиқлол туфайли юртимизнинг жаҳон майдонига чиқиши учун кенг йўллар очилди. Ўз йўлидан шахдам одимлаётган Ватанимизнинг оламаро мавқеи кундан-кунга ўсмоқда. «ЎзДЭУавто»нинг тайёр маҳсулотлар майдонида ярқираб, қатор тизилган минглаб автомобилларни ҳаяжон ва ғурурсиз кузатиб бўлмайди. Майдоннинг ортидаги темир йўлда автомобиль ташийдиган махсус вагонлар кўзга ташланади. «ЎзДЭУавто» шу ердан кенг дунёни забт этишга йўл олади!

«ЎзДЭУавто» қўшма корхонасининг асосий корпуслари сони 8 та. Ўзбек автомобиллари қолиплаш цехида дунёга келади.

МЎЪЖИЗАНИНГ ЯРАТИЛИШИ

Бу ерда атиги 42 нафар ишчи ишлашини кўриб ҳайрон бўлдик. Дастгоҳлар бир маромда ишлаб, турфа чироқлар ўчиб-ёниб турибди. Юмушларнинг 60 фоизи «ақлли машиналар» — роботлар зиммасига юклатилган. 3.500 тонна қувватга эга «Комацу» пресслари микроскопик аниқликда ишларкан. Кейингиси — пайвандлаш цехи эса янада ғаройиб. Конвейер бир текис ҳаракатланиб, бўлажак машинанинг асослари пайвандланяпти. Бу ерда ҳам ишчилар оз, ҳаммаёқда компьютер, ранг-баранг, ўчиб-ёнувчи чироқлар... Бунда кўрганларимиз фантастик фильмлардаги манзаралардан қолишмас эди. Германия, Швейцария, Япония ва Кореяда ишлаб чиқарилган, саккизоёққа ўхшаган тирсакли роботлар, узун «хартум» ва «пўлат қўллар» бетиним, аммо товушсиз ишлаб турибди. Фақатгина аҳёнда секин пайвандлаш товуши ва электрон мусиқа эшитилади. Бу мусиқа робот «тилида»: «Диққат! Эҳтиёт бўлинг!» дегани экан. Пайвандлаш цехидан сўнг автомобилнинг асоси ва кузови бўёқ цехига ўтади. Бу ерда бир зарра ҳам чанг бўлмаслиги шарт. Бўяш пуркаб эмас, балки сутдек оппоқ бўёқ тўла ҳовузчага машина кузовини «чўмилтириб олиш» орқали амалга оширилади. Бўёқларнинг номи ҳам ғалати: «кўкиш тош», «қора коинот», «оқ Касабланка», «Аждаҳо» каби. Бўёқлаш инсон иштирокисиз, узоқ масофадаги герметик салондан туриб бажарилади.

Энг узун —ярим километр келадиган йиғув цехи. Бу ерда мўъжиза — машина биз биладиган одатдаги кўринишга киради. Ҳар бир жараён ниҳоятда пухта бажарилишини компьютерлар кузатиб туради. Айтайлик, бирор гайка сўнгги ярим айланишгача буралмадими, дарҳол «бонг» урилиб, иш тўхтатилади. Ўта арзимас, ҳатто кўзга илинмайдиган нуқсон ўтказишга йўл қўйилмайди, бу ерда. Автомобилларнинг ён-верига махсус пластик ёпқичлар ёпилган, негаки, ишчиларнинг бармоқ излари тушиши ҳам мумкин эмас.

Ниҳоят, конвейер ниҳоясидан «мана мен» дегандек «кўкрак кериб», ярақлаб автомобиллар чиқиб кела бошлайди. Сўнгги жараён — машина махсус камерага киритилиб, эшиклари ёпилади ва кучли сув босими остида худди чақалоқдек чўмилтирилади. Бунда бир йўла машинанинг гидрогерметиклиги ҳам текширилади. Унинг ичига бирор томчи ҳам сув ўтмаслиги керак.

Шундан кейин... оқ йўл, сенга ўзбек автомобили!

ЎЗИНГНИКИГА НЕ ЕТСИН

Кўчаларимизда бежирим «Тико», «Дамас» ва «Нексия» автомобилларини тобора тез-тез учратаяпмиз. Уларга бўлган қизиқиш фуқароларда ҳам, корхона ва ташкилотларда ҳам катта. Негаки, ушбу автомобилларнинг афзаллик томонлари кўп.

Жаҳон андозаларига мос автомобиль ўриндиғига ўтираётиб, катта қониқиш ва ғурур билан «Ўзимизнинг машина!» дейишга нима етсин! Президентимиз Ислом Каримов «ЎзДЭУавто» қўшма корхонасининг расмий очилиш маросимида сўзлаган нутқида, жумладан, шундай деган эди: «Бир вақтлар мен катта умидлар билан: «Қани энди, бизнинг юртимизда ҳам ўзбек йигит-қизлари, Ўзбекистон фуқаролари бошқа тараққий топган давлат ва минтақалардагига ўхшаб, улардан ҳеч кам бўлмасдан мана шундай замонавий енгил машиналарни бемалол миниб юрса!» деб ҳавас қилар эдим.

Мана энди ана шу пок ва холисона ниятларимиз Оллоҳнинг иноятй, марҳамати билан рўёбга чиқди».

Ҳа, «ЎзДЭУавто» қўшма корхонаси қурила бошлаган пайтданоқ автомобиль олиш учун яхши ниятлар билан маблағларини жамғараётган юртдошларимиз қанча. Қўшма корхонанинг маҳсулотларини харид қилишга катта қизиқиш билан қаралаётганлигидан келиб чиқиб, республикамиз Вазирлар Маҳкамаси «Асака» ихтисослашган давлат акциядорлик-тижорат банки бўлимлари кўмагида «ЎзДЭУавто» корхонаси ишлаб чиқараётган автомобилларни сотиб олиш учун кредит бериш тартибини тасдиқлади. Кредитлар Ўзбекистон Республикасида доимий жойига ёки бошқа кафолатли даромад манбаларига эга ҳамда меҳнатга тўлиқ қобилиятли бўлган фуқароларга яшаш жойи бўйича кредит шартномаси асосида 7 йилдан ортиқ бўлмаган муддатга берилади.

Имтиёзли кредит ставкалари эса, қуйидагичадир: агар кредит уч йилда қайтарилган тақдирда йиллик фойда миқдорининг 4 фоизи, уч йилдан беш йилгача олинган бўлса 5 фоиз, беш йилдан етти йилгача олинганда эса 7 фоиз миқдорда белгиланади. Харидор банкда «Автоомонат» счётини очиш учун автомобиль қийматининг 35 фоизини олдиндан тўлаб қўйиши шарт. Умуман, автосалонда нари борса 35 дақиқа ичида барча ҳужжатлар расмийлаштирилиб, «Тико», «Дамас» ёки «Нексия»ни миниб кетаверишингиз мумкин. Агар машина қийматининг 35 фоизи миқдорида маблағингиз бўлмаса, бунинг яна битта йўли бор: бундай тақдирда автомобиль олувчи «Автоомонат» счётини очиб, унга ойлик иш ҳақидан пул ўтказиш йўли билан маблағ йиғиб бериши мумкин. Омонатдаги маблағи машина қийматининг 35 фоизига етган тақдирда кредит олиб, автомобиль сотиб олиш имконига эга бўлади. Бу усулнинг яна бир қулайлиги шундаки, унинг счётига қўйган омонати ҳисобига маълум фоиз ҳам қўшилиб боради.

Автомобиль ишқибозларига шуни айтиш лозимки, «ЎзДЭУ» корхонасининг маҳсулотларига нархни бозор белгилаб беради. Яқин йиллар ичида бутловчи қисмларнинг аксарияти ўзимизда ишлаб чиқарила бошлагач, автомобилларимизнинг нархи ҳам кўпчиликнинг имкониятлари даражасида анча арзонлашиши шубҳасиздир. Ҳозир барча вилоятларимизда машина сотиб олишга кўмаклашувчи «Асака» банкининг бўлимлари очилмоқда. Айни кунларда «ЎзДЭУавто» корхонасининг маҳсулотларини харид қилаётган юртдошларимиз сони тобора ортиб бормоқда. Андижондаги автосалонда бўлганимизда, бу ерда сўнгги кунлар ичида 50 та автомобиль сотилганлигини айтишди.

«ЎзДЭУавто» қўшма корхонаси маҳсулотларининг тенг ярми экспорт қилинади. Яқин Шарқ мамлакатлари, Россия, Украина, Қозоғистон, Болтиқбўйи давлатларида Ўзбекистон автомобилларига қизиқиш кучли. Корхона мутахассисларининг таъкидлашларича ҳатто, азалдан «Мерседес», «БМВ», «Опель» каби автомобиллари билан донг таратган Германия ҳам «ЎзДЭУавто» маҳсулотларига қизиқаётган экан. Бизга корхонанинг «буюртмалар папкаси» турли давлатлардаги харидорлар билан тузилган ҳозирдан то 2000 йилгача бўлган шартномаларга тўла эканлигини айтишди.

Истиқлол шарофати: ЎЗБЕК АВТОМОБИЛИ

АСАКА НАМУНАСИ

«ЎзДЭУавто» қўшма корхонасига келган пойтахт ёшлари фақатгина корхона фаолияти ва имкониятлари билан танишишни эмас, балки бир талай аниқ режаларни ҳам мўлжаллаб қўйгандилар. Шунинг учун Асакага етиб келгач, кўпгина ҳамроҳларимиз йўл бошловчи мезбонларнинг «саёҳат дастури»га қараб турмадиларда, қимматли дақиқаларни ғанимат билиб, ишга киришишди: баъзилар телефонда «музокара»ларни бошлаган, кимдир машина ва эҳтиёт қисмларнинг нарх-навоси билан қизиққан, бир нечтаси эса дарҳол бунда кутиб олган андижонлик ҳамкасблар билан ўтириб, аллақандай чизмалар, техник ҳужжатларни муҳокама қилиш билан овора...

Биз ҳам фурсатдан фойдаланиб, уларнинг баъзилари билан қисқача суҳбат қурдик.

• Абдунусир ҲУСАНОВ, «Камолот» жамғармаси Ҳамза тумани бўлими йўриқчиси:

— «ЎзДЭУавто» қўшма корхонасидаги ички тартиб-қоида, меҳнат интизоми ва ҳар бир ишчининг ўз ишига муносабати бошқа жойлардагидан тубдан фарқ қилади. Бу ерда «мендан ўтгунча» қабилида «қўл учида» ишлашга асло ўрин йўқ. Меҳнат жараёни шундай ташкил этилганки, кимнинг қандай ишлаши ойнадек равшан қўриниб туради. Яна бир эътиборли томони — қанча яхши меҳнат қилсанг, моддий рағбатлантириши ҳам шунга яраша бўлади. Бизнинг мақсадимиз шуки, мана шунга ўхшаш меҳнат жараёни ва муносабатларини пухта ўрганиб, уни туманимиздаги корхоналарда ҳам тадбиқ этишдир. Ҳамза туманида саноат корхоналари жуда кўп, уларнинг барисида вақти келиб ана шундай завқли меҳнат муҳити яратилишига ишонамиз.

• Шуҳрат ҲАКИМОВ, Тошкент авиация ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамиятининг лойиҳачи-муҳандиси:

— Корхонамиздан махсус топшириқ билан бу ерга келган эдим. Авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида «Тико»лар учун дисклар ҳам чиқарилиши мўлжалланган. Ана шунга оид техник ўлчовларни аниқлаб, ҳужжатларга мувофиқлаштириб қайтмоқдаман.

— Бунга қандай қилиб улгурдингиз? Завод бўйлаб экскурсия пайтида ҳаммамиз бирга эдик, шекилли?

— Ҳа, замонавий заводнинг ишлаш жараёни билан ким қизиқмайди, дейсиз. Шунинг учун цехлар бўйлаб таништирув тугагач, махсус залда «ЎзДЭУавто» корхонаси ҳақидаги фильм кўрсатилди-ку, мен худди шу пайтдан фойдаландим-да, техник директор қабулига кириб, ишларимни битказишга улгурдим.

Ҳа, Шуҳратдек тадбиркор, ёш мутахассисларимиз келгусида «ЎзДЭУавто» каби янги-янги замонавий корхоналар очилишида хизмат қилсалар, не ажаб. Ёшларга мана шундай масъулиятли топшириқлар ишониб топширилаётганлиги қувонарлидир.

• Дониёр ШОМУРОДОВ, Тошкент автомобиль йўллари институтининг 5-курс толиби:

— Институтимизда компьютер зали очилган. Биласизми, бу «ақлли» машинанинг имкониятлари ниҳоятда бисёр. Ҳатто, тасаввурингиздаги автомобиль ёки айтайлик, бирор иншоот лойиҳасини бир зумда, қоғоз-қаламсиз, компьютер дисплейида тасвирлаш мумкин.

Курсдош дўстларимиз билан бир гал яхшилаб ҳаракат қилиб, бутунлай янги автомобиль лойиҳасини яратдик. Бунинг учун турли маркадаги автомобилларнинг баъзи кўрсаткичларини компьютерга киритиб, сўнгра умумлаштирдик. Шунда ташқи кўринишидан ҳам ўзига хос бўлган автомобиль пайдо бўлди. Ишимиздан домлаларимиз ҳам хурсанд. Фақат битта «лекин»и бор. Ҳисоб-китоб қилиб кўрсак, бизнинг автомобилда ҳамма кўрсаткичлар яхши-ю аммо ёнилғини сал кўпроқ «истеъмол» қиларкан. «ЎзДЭУавто»да чиқаётган автомобиллар эса айнан ёнилғини кам сарфлаши бўйича ҳаммага маъқул. Улардаги мана шу афзалликни пухта ўрганиб, ўз «кашфиёт»имизда фойдаланиш ниятимиз бор. Шундан сўнг бу лойиҳани диплом иши сифатида тайёрламоқчиман.

— Энг асосий ютуқ — юртимизда замонавий автомобиль заводининг ишга тушганлигидир, — дейди **техника лицейининг толиби Равшан ТОЛИПОВ.** — Бизнинг вазифамиз — бундаги замонавий технологияни пухта ўрганиб, унга доимо янги-янги ўзгартишлар киритишдир. Чунки, хориждаги ана шундай корхоналар ҳам тараққиётда бир жойда туравермайди-да. Айтмоқчиманки, мана, ҳозир юртимизда энг замонавий андозаларга жавоб бера оладиган корхона ишлаб турибди. Биз энди шуни доимо ана шундай пешқадамликда ривожлантиришимиз лозим.

• Ўктам СОБИРОВ, тижоратчи:

— Ҳозирча автомобиллар учун 70 — 80 фоиз бутловчи қисмлар Жанубий Кореядан келтирилмоқда. Юк ортилган контейнер — вагонлар Владивосток орқали етиб келиб, кўпинча бўш қайтишаркан. Биз шунга битта таклиф киритдик: вагонларга биздан четга чиқариладиган товарлар юклаб жўнатилса бўлмайдими? Кореягача бўлган исталган манзилда юкларни тушириб қолиш мумкин. Бу иш икки томонлама фойдали эканлиги кўриниб турибди. Мана шу масала бўйича муаммо деярли ҳал бўлди, — дейди Собир.

Юқоридаги каби таклиф ва режаларни Асака автозаводига келган кўплаб ёшлар ижобий ҳал этишмоқда. «ЎзДЭУавто» қўшма корхонаси ишга тушганидан буён бу ерга айниқса, ёшлар кўпроқ ташриф буюришмоқда.

Ўзбекистон автомобилсозлигининг порлоқ истиқболидан далолат бу!

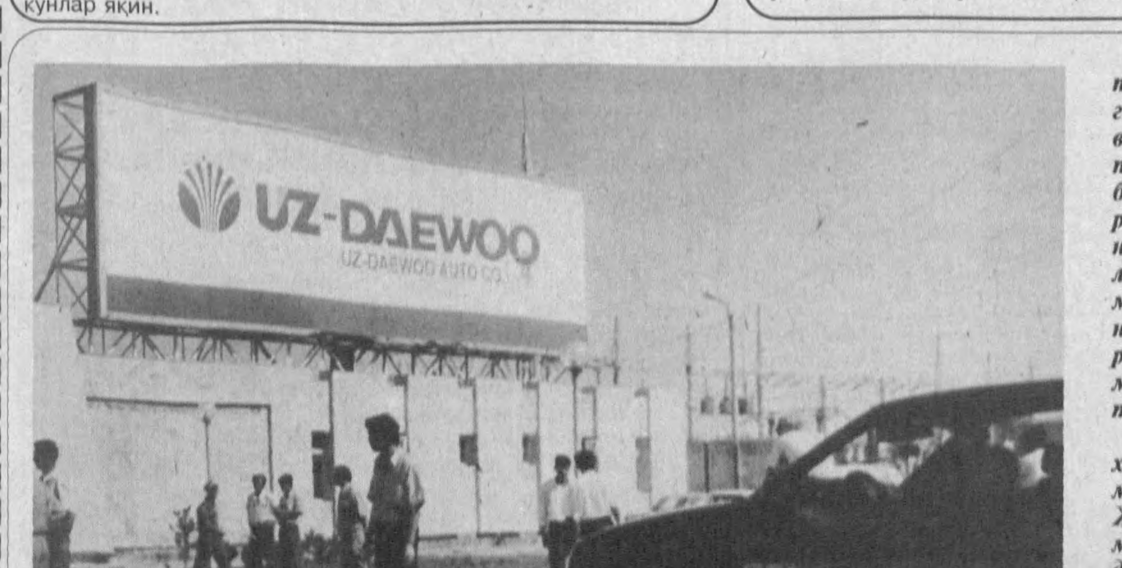

СУРАТЛАРДА: «ЎзДЭУавто» қўшма корхонасининг ишга тушиши Асака ва умуман водийлик ёшларни иш билан таъминлаш муаммосига ижобий ўзгариш ясамоқда. Даврий равишда юзлаб ёшлар Жанубий Кореяда янги касб малакаларини ўзлаштириб қайтмоқдалар. Ишга келувчиларнинг кўплигига сабаблардан бири — бу ерда ўзгача қулай меҳнат шароитларининг яратилганлигидир.

Ўнгдаги суратда эса корхонанинг тайёр маҳсулотлар майдонини кўриб турибсиз. Жаҳон андозаларига мос бу замонавий машиналар эрта-индин юртдошларимизнинг узоғини яқин қилиш билан бирга жаҳон бозорларига ҳам чиқарила бошлайди.

Рустам Шарипов олган суратлар.

ҚЎЛИМИЗДАН КЕЛАДИ

Автозавод ишчиларини иш пайтида «бир зумгина» тўхтатиб, улар билан суҳбатлашиш мутлақо мумкин эмас. Ҳар икки соатда бериладиган ҳордиқ пайтида турли чанқовбосди ичимликлардан ичиб, енгил тамадди қилиш учун барча имкониятлар муҳайё. Биз ҳам корхона ишчиларининг ўз вазифаларини қанчалик маҳорат ва эпчиллик билан бажараётганликларини кузатдик. Ва ниҳоят, танишувимиз ниҳоясида уларнинг танаффус пайтидан фойдаланиб, баъзилари билан суҳбатлашдик.

• Хайрулло АҲМАДЖОНОВ, пайвандлаш цехининг ишчиси, ёши — 25 да:

— Йигит кишининг бошига омад қуши қўнадиган пайт бўлади, деган гап бор. Мен Тошкентдаги ҳунар-техника билим юртини тамомлаб, бир неча йил Тошкент авиация ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамиятида ишладим. Бунинг битта ноқулай томони — ишимнинг уй-жой, ота-онам бағридан узоқлигида эди. Шу пайтларда ёшлар «ЎзДЭУавто»га ишга қабул қилинаётганлигини эшитиб, дарҳол бу ерга келдим. Буни қарангки, ишга осонгина қабул қилиндим, 1 йил Жанубий Кореяга иш ўрганиш учун бориб келдим. Барисига раҳмат. Мана энди мен ўз ишимни топдим. Кореядан қайтгач, мен икки ҳисса ғайрат билан ишга киришдим. Бу — менга шундай эътибор билан қулай иш шароитларини яратганликларидан миннатдорлик ва ўз юртимдан чиқаётган сифатли автомобиллар қурилишига менинг ҳиссам ҳам борлигидан ғурур туйғусининг натижасидир. Тўғрида, муаммоларим деярли ҳал бўлди. Андижон шаҳридан ишга ҳар куни махсус автобусда келиб кетамиз, маош ҳам дуруст. Барисига раҳмат.

• Абдуманноп ҲОШИМЖОНОВ, пресслаш цехининг ишчиси:

— Омадни қаранг дўстим, уйимизнинг шундоққина рўпарасида улкан автозавод қурилиши бошланди-да! Бизнинг чекимизга заводнинг қад кўтариши ва илк машиналар чиқишигача бўлган энг шарафли ишлар тушибдики, бу албатта фахрлидир. Асакада ишчи кучларининг кўплиги азалдан мавжуд эди. Энди автозаводнинг қурилиб, тобора қуввати ортиб бораётганлиги ишсизлик билан боғлиқ муаммоларга ниҳоятда ижобий ўзгариш ясади. Мендан сўнг кўп ўтмай икки укам ҳам бу ерга ишга киришди. Иккитамиз Жанубий Кореядан иш ўрганиб қайтдик. Ҳозир учинчи укам Чанвон шаҳрида ўқияпти. Корхонамизда биз каби ишчи сулолалари кўпайиб боряпти. Учта ўғлим бор. 11-синфда ўқийдиган катта ўғлим ҳозирданоқ «ЎзДЭУавто»да ишлашга аҳд қилган. Майли, кичиклари ҳам вақти келиб, мен ишлаётган мана шу цехга келишсин. Шунга арзийди бу жой.

Саҳифани «Тошкент оқшоми» махсус мухбири Баҳтиёр ҲАЙДАРОВ тайёрлади.

Воқеа арафасида

ОЛИМПИЯ ШУҲРАТИ

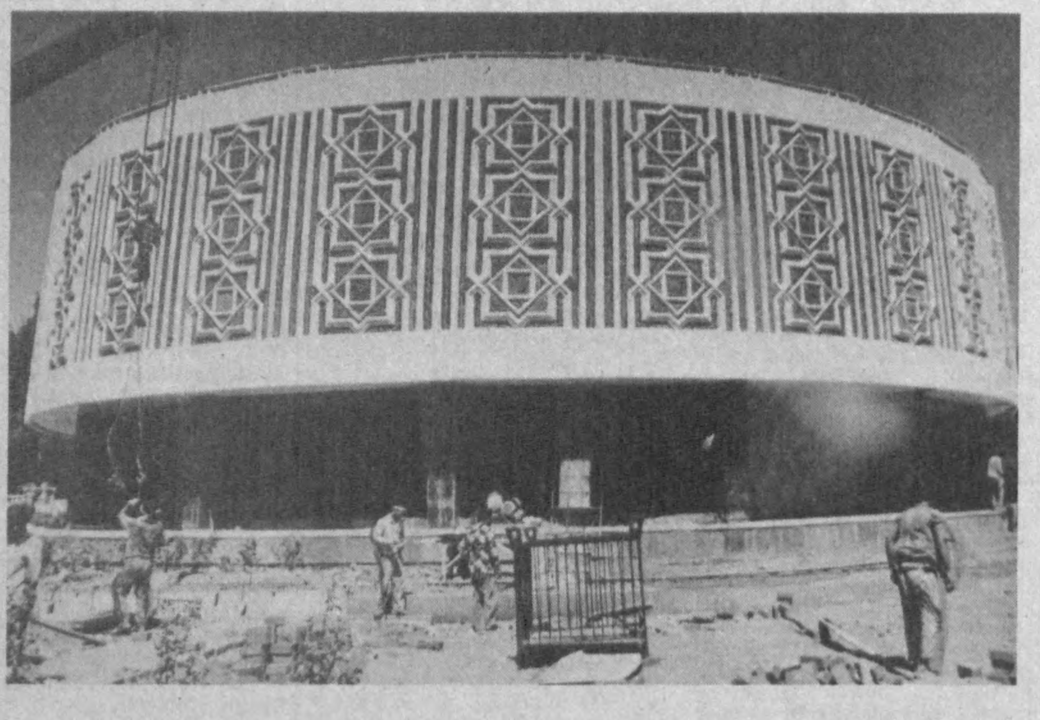

Халқаро олимпия қўмитасининг жаҳондаги барча миллатлар ва халқларнинг тенглиги учун курашадиган, кишилар ўртасидан ҳар қандай тўсиқларни олиб ташлаб, инсоннинг жисмоний ва маънавий камолотга эришиши мақсадида уларни биродарлардек аҳил қиладиган ташкилот эканлиги тўғрисида юртбошимиз Ислом Каримов алоҳида таъкидлаб ўтган эдилар.

Худди ана шу сўзлар мустақиллигимизнинг беш йиллиги шодиёналари куни очиладиган Олимпия шуҳрати музейининг шиори бўлиб қолиши шубҳасиздир. Зеро, бизнинг ёш, бироқ мустаҳкам оёққа тураётган республикамизда спортнинг барча турлари, инсонпарварлик ғояларини тарғиб этадиган олимпия ҳаракатини ривожлантиришга руҳан эътибор қаратилмоқда.

Албатта, ҳозир юртимиздаги кўп сонли спорт ишқибозларини Олимпия шуҳрати музейи қандай кўринишда бўлиши, ундан қанақа экспонатлар ўрин олиши жуда қизиқтирмоқда. Шуни таъкидлаб ўтиш ўринлики, уни бунёд этишда ўз ишининг усталари бўлмиш «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорацияси, Югославиянинг «Терек» фирмаси ва «Усто» бирлашмасининг қўли гул бунёдкорлари жалб этилган. Ва музей энг илғор, замонавий техник анжомлар билан жиҳозланади. Чунончи, марказий залга иккита монитор ўрнатилиб, улар орқали олимпия мавзусидаги фильмлар намойиш қилинади. Кўплаб ойнаванд витриналардан эса ўзбек спортининг 70 йиллик тарихи тўғрисида ҳикоя қилувчи беш мингдан ортиқ ноёб суратлар ўрин олади. Шуниси эътиборга лойиқки, уларнинг маълум бир қисми Лозаннадан олиб келинган.

Албатта, олимпия ўйинларига бағишланган маркалар тўплами ҳам катта қизиқиш уйғотиши шубҳасиз. Гап шундаки, ушбу ноёб коллекциядаги энг қадимий маркалар бундан роппа-роса юз йил олдин—олимпия ҳаракатига асос солинган 1896 йилда чоп этилгани билан характерлидир. Ушбу маркалар тўпламини музейга спорт фахрийси А. Шведукс тақдим этди.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси президенти Ислом Каримовга республикада спортни ривожлантириш борасидаги саъй-ҳаракатлари учун Халқаро олимпия қўмитасининг президенти Хуан Антонио Самаранч томонидан топширилган Олимпия олтин ордени ҳам музей тўридан жой олади.

Бундан ташқари спорт ишқибозлари эътиборига жаҳон, Европа ва Осиё чемпионлари тақдирланган Кубоклар, нишонлар ҳамда уларнинг спорт анжомлари — байдарка ва каноэлар, велосипедлар, рапиралар ҳам ҳавола этилади.

Хуллас, гапнинг индаллосини айтганда музей стендлари орқали Олимпия ўйинларининг қадимги замонлардан тортиб то бугунги кунгача бўлган бутун жонли тарихи билан танишиш мумкин бўлади. Музейдан Ўзбекистон Республикаси Миллий Олимпия қўмитаси фаолиятига бағишланган алоҳида экспозиция ҳам ўрин олади. Зеро, оммавий спортни, халқ ўйинлари, миллий спорт турларини ривожлантириш, «Соғлом авлод учун» умуммиллий дастурини ҳаётга тадбиқ этишга ҳисса қўшиш, олимпия ҳаракатининг эзгу ғояларини кенг тарғиб этиш — бу Ўзбекистон МОҚ олдида турган вазифаларнинг бир қисмидир.

Энг муҳими, истиқлолимизнинг энг тотли мевалари бўлмиш, мустақилликдан сўнг эришилган йирик ғалабалар қаҳрамонлари — Хиросимада ўтказилган XII Осиё ўйинлари, I Марказий Осиё ўйинлари ва яқиндагина якунланган XXVI ёзги олимпиада ўйинларининг ғолиблари ҳаёти ва фаолиятидан ҳикоя қилувчи лавҳалар музейда ўзининг муносиб ўрнини топади. Ва ўзбек спортчилари келгусида нуфузли мусобақаларда ажойиб ғалабаларга эришаверишар экан, Олимпия шуҳрати музейи ҳам ноёб экспонатлар билан бойиб бораверади.

Дилмурод ИСМОИЛОВ.

***СУРАТЛАРДА:** Олимпия шуҳрати музейининг кўриниши; музейга безак бериш ишлари давом этмоқда.*

Рустам Шарипов олган суратлар.

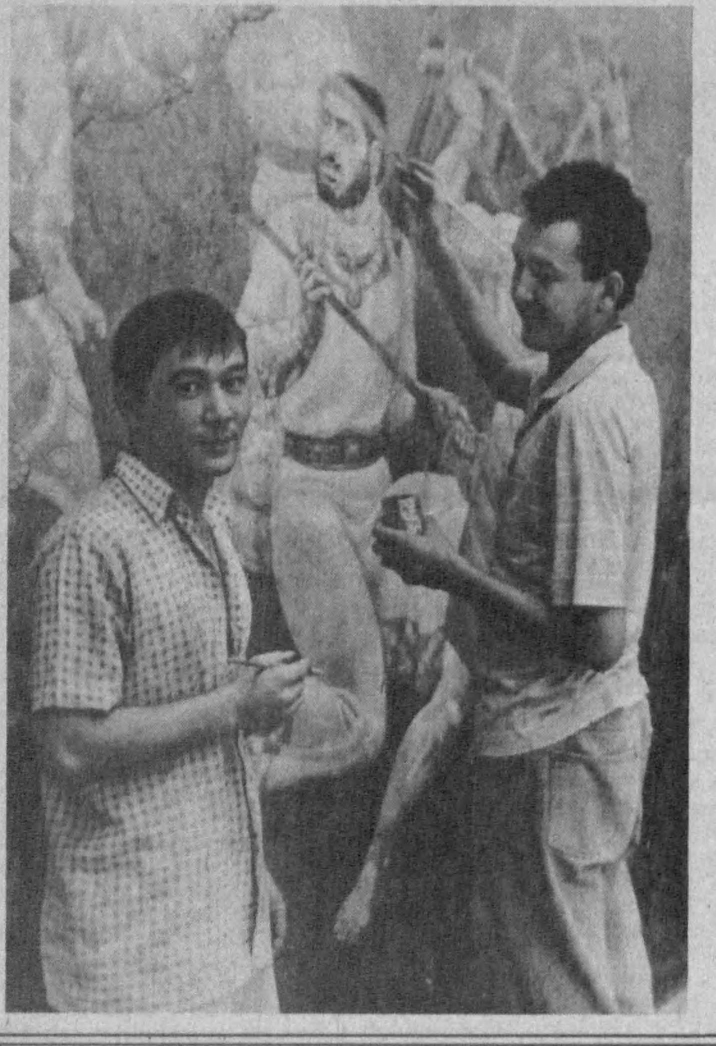

Болалик боғи

ЁЗ КУНЛАРИНИНГ БИРИДА

(Ҳикоя)

Исмим Қаҳрамон... қани энди, ўз номимга яраша шов-шув бўладиган бирор иш кўрсатсам, деб ўйлаб юраман. Токи кўрганлар «ҳа, бу ҳақиқий қаҳрамон», дейишсин. Одамлар ўт ичига кириб, ёнаётган болани қутқариб қолишган, сувга чўкканларни қутқариб, шуҳрат топганлар ҳам озмунчами? Аммо мен ҳаётимда ҳеч бунақа ҳодисаларга дуч келмаганман. Нима қилсам экан-а? Нима қилсам мен ҳам машҳур бўламан, тилга тушаман?

Ўйлайвериб-ўйлайвериб, бошим қотиб қолди. Қарангки, ўтган йили ёзда тоққа бордиму довруғим оламга достон бўлиб қайтдим. Ҳа, ишонаверинг, мен ҳақимда ҳатто газеталарга ҳам ёзишди. Энди қанча кўкрагимни керсам, қанча мақтансам арзийди. Ахир кимсан, довюрак қаҳрамонман.

— Яша, ота ўғил, яша азамат, номингни оқладинг! — дейдилар дадам.

Абдуманноп амаки ҳам:

— Ҳеч қанақа қурол ишлатмай, айиқни ўлдириш — бу қаҳрамонлик! — дедилар.

— Ҳой, болалар, — деди Вали ҳовлиқма, — эшитмадим деманглар. Қаҳрамон тоққа бориб айиқ ўлдириб келибди.

Аливой деганларнинг оғзи карнайгулдай очилиб қолди.

— А? Айиқ?

Аммо Валининг гапига болалар сира ишонишмайди денг. Ахир мен ҳақимда газетага ёзишган бўлса... Э, булар газета ўқирмиди?

Қаёқдан бир гап чиқаркан, деб доим қулоғини динг қилиб юрадиган Шокирга худо берди:

— Айиқ ўлдирганмиш... Чумчуқ пир этса, юрагинг шир этадию... Айиқ сенга кучук боламики... одам ишонадиганроқ бошқа гап қуриб қолибдими? Ёлғонни сувдай симирасан-а?

— Ҳой, кимни лақиллатмоқчисан? — пўписа қилди Тожиаҳмад.

Мана, шунақа, бизнинг гапимизга ҳеч ким ишонмайди. Териси ҳайвонот музейида турибди, олиб кўрсатай десам хахолаб кулишади. Балки, сиз ҳам гапларимга ишонмассиз. Келинг, яхшиси, кўрган-кечирганларимни бир бошдан ҳикоя қилиб берақолай...

Қаёқданам дадам ва Абдуманноп амаким билан тоққа борган эканман. Айтмоқчи, дадамнинг ўртоқлари — Абдуманноп амаки доришунос олимлар. Ишлари тоғма-тоғ юриб, доривор ўсимликлар топиш.

Шундай қилиб, машинада тоққа қараб кетяпмиз. Эҳ-ҳе, тоғлар мен ўйлагандан минг чандон чиройли, гўзал экан. Ямяшил арчалар, барқ уриб очилиб ётган тоғ гулларига қараб кўзим қувнайди, дилим яйрайди.

Шу куни тоғ сувларида чўмилиб, балиқдай сузиб, маза қилиб дам олдик.

Ҳамма машмашалар эртасига бошланди. Машинани пастда қолдириб, ўзимиз илон изи сўқмоқ йўлдан юқорига қараб юрдик. Кетяпмиз, дам олиш йўқ. Қуёш тепадан қиздириб турибди. Мен бечора қора терга тушиб кетганман.

Бирдан катта дарахтзорга дуч келиб қолдик. Вой-бўй... Дарахтзор ҳам шунча қалин бўладими-а? Қинғир- қийшиқ ўсиб кетган дарахт шохлари юришга йўл бермайди. Эҳтиёт бўлмасанг, тиканакли шохлар нақ юзингни тилиб кетиши ҳам ҳеч гап эмас. Кейинги оҳ-воҳдан фойда йўқ.

Минг азоблар билан дарахтзор оралаб бўряпмиз. Елкамга осиб олган тўрхалтачам ҳам шохларга илиниб қолиб, нуқул халал беради. Дарахтларнинг яланғочланиб, бир-бирига чирмашиб кетган йўғон илдизларини айтмайсизми? Худди илонга ўхшаб оёғингга ёпишади. Неча марта қоқилиб, неча марта йиқилганимни сўраманг.

Хайрият, уриниб-суриниб дарахтзордан чиқиб олдик. Олдимизда баланд-паст адирлар, тизза бўйи келадиган ўт-ўланлар ястаниб ётарди.

Яна олға силжияпмиз. «Қанча йўл юрган билан бу тоғларнинг охирига етиб бўлармиди?» — ўйлайман ичимда, оёқда ҳам оёқ қолмади. «Тоққа бориб, мазза қилиб дам олиб келаман», деб беҳуда ўйлаган эканман.

Йўл бўйи жим келаётган Абдуманноп амакимнинг бирдан чеҳраси ёришиб кетди.

— Биз эрталабдан бери қидириб юрган доривор гиёҳлар мана шу, — деди.

Мен Абдуманноп амаки кўрсатган ҳар томонга тарвақайлаб ўсган ўтларга қарадим. Бошқа ўтлардан сира фарқ қилмайди. Абдуманноп амаки доривор ўтлар топилганига, мен эса дам олишга фурсат етганига хурсанд эдим.

Абдуманноп амакининг ҳаракатлари чаққон, дарров ёнидан тешасини олди.

— Уларни илдизи билан авайлаб қазиб олиш керак. Абдуманноп амаки ишга тушиб кетди, дадам ҳам.

Мен эса бир туп бутанинг соясига бориб чўзилдим. Ботинкамни ечдим. Вой-бўй, юраверганимдан қизариб, оёқнинг лавлагиси чиқиб кетибди-ку! Яйраб дам ололмадим. Ўзингдан катталар ишлаб турса, сен тўнкадай чўзилиб ётсанг, хунук кўринаркан. Катталарнинг ёнига келдим. Доривор ўтларнинг илдизи чуқурда, уни кавлаб олишнинг ўзи бўлмас экан.

Дадам мени кўриб:

— Ўғлим, анча дам олдинг, энди чой қўйиб юборсанг, — дедилар.

— Хўп бўлади, дадажон!

Қоққан қозиқдай қаққайиб тургандан кўра яхши бўлди.

Човгумни олиб, сув қидириб кетдим.

Кунчиқар томонга қараб бироз юргач, аллақайдан сувнинг шилдираши эшитилди. Атрофга синчиклаб назар ташладим, сув икки-уч метр пастликда эди. Пастга тушиш учун ҳув... сўқмоқ йўлдан айланиб келиш керак эди. Менда эса юришга тоқат борми? Ўлгудай дангасалигим тутиб, чарчаб кетаяпман. Таваккал қилиб, қалин ўсиб ётган ўтлар устига сакрай қоламан. Мактабда ҳам қумга сакраш бўйича нуқул «беш» олардим. Шундай қилдим. човгум қўлимдан отилиб чиқиб, тош-пошга тегдими, даранглаб кетди. Ўзим юмшоқ бир нарсанинг устига «гуп» этиб тушдим. Ажабо, тагимдаги нарса ғимирлаб, бирдан жонланди. Бундоқ қарасам, айиқ! Қўрққанимдан эсим оғиб қолай деди. Жон ширин, овозимни борича додлаб юбордим. Айиқ «рақибимни бир кўриб қўяй» дедими, ҳаркалай оёқларини кўкка кўтариб, қад ростлаб туриб, менга бир қаради-да, худди тоғ қулагандай гурсиллаб яна ерга йиқилди.

Мен ҳангу-манг эдим. айиқни ўнгимда кўрдимми, тушимда кўрдимми ўзи? Мен «айиқ» деб олди-орқамга қарамай чопиб борардимки, асти қўяверасиз. Овозимни дадам эшитдилар шекилли, мен томонга кела бошладилар.

— Айиқ, айиқ, — такрорладим мен ўпкам оғзимга тиқилиб.

— Қани? — дедилар дадам, кўзлари бежо, атрофга аланглаб.

— Ҳув, ана, — дедим мен пастликни кўрсатиб.

Қўлларида теша. Абдуманноп амаки ҳам югуриб келдилар.

Катталар айиқнинг устига етиб келишганда у қимирламай ётарди. Мен юрагимни олдириб қўйган эканманми, айиққа яқинлаша олмадим. Узоқдан қўрқа-писа кузата бошладим.

— Ёпирай, айиқ-ку! — дедилар дадам.

— Ия, ўлиб қолибди-ку, — дедилар Абдуманноп амаки айиқни туртиб кўраркан.

Нега ўлади? Мен уни отмаган бўлсам? Қўлимда пичоқ ҳам йўқ эди. Улар менга савол назари билан ажабланиб қарашди. Мен бўлган воқеани оқизмай-томизмай гапириб бердим.

— Э, бўлди, тушунарли, — дедилар Абдуманноп амаки. — Айиқ қаттиқ ухлаб ётган пайтда сен зарб билан унинг устига сакрагансан. Сенинг бехос бу ҳаракатингу, човгумнинг даранглашидан айиқ бечоранинг юраги ёрилиб ўлган.

Очиқ гап, ўзим ҳам нима бўлганига энди тушунибман.

— Оббо, азамат-эй, шундоқ қилиб айиқ ўлдирдим, дегин. Шунча йил тоғу тош кезиб менга ҳам айиқ ўлдириш насиб қилган эмас.

Абдуманноп амаки шундай дедилар-да, ёнларидан пичоқ олиб айиқнинг терисини шилишга тушдилар.

— Мана бу ноёб ўлжа бўлди, — дедилар амаки айиқнинг ҳўл терисини дарахтга осар эканлар.

Шундай қилиб, аканг қарағай айиқни ўлдирганман. Энди ишонасиз-а? Мана шунақа...

Рауф ТОЛИБ.

Бу китобни ўқинг

ФОЙДАЛИ ДАСТУР

Сўнгги йиллар мустақил давлатимизда ёзув билан имло масаласида талайгина ишлар амалга оширилди.

1993 йил 2 сентябрда Ўзбекистон Республикасининг «Лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосини жорий этиш тўғрисида»ги қонуни қабул қилинди. 1995 йил 6 майда бу қонунга баъзи ўзгартиришлар киритилди. Ўзгаришлар киритилган янги алифбо 26 та ҳарф ва 3 та ҳарфлар бирикмасидан таркиб топди. Янги алифбо учун амалда қўлланилаётган имло қоидалари қайтадан кўриб чиқилди, такомиллаштирилди, Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 24 августдаги қарори билан «Ўзбек тилининг асосий имло қоидалари» тасдиқланди.

Қарорда таъкидлаб ўтилганидек, янги алифбога ўтиш босқичма-босқич амалга оширилади. 2005 йилнинг 1 сентябригача янги алифбога ўтиш тўлиқ тугалланади. Мактабларда 1996-97 ўқув йилидан эътиборан 1-синфларда янги ёзув ва имло ўргатила бошланади. Шунингдек, ҳунар-техника билим юртлари, ўрта махсус ва олий ўқув юртларида, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, жамоат бирлашмаларида, маҳаллаларда янги алифбо ва имло юзасидан машғулотлар ташкил этилади.

Табиийки, бу машғулотларни юқори савияда ўтказиш учун аввало, ўқув дастури зарур бўлади. Шуни назарда тутиб яқинда «Ўқитувчи» нашриёти педагогика фанлари номзоди, доцент Йўлдош Абдуллаевнинг «Янги алифбо ва имлони ўргатиш дастури» китобчасини 50 минг нусхада чоп этди. Мактаблар, курслар, педагогика билим юртлари ва педагогика институтлари учун мўлжалланган бу дастур 60 соатлик машғулотларни қамраб олади.

«Янги алифбо ва имлони ўргатиш дастури» икки бўлимдан — тушунтириш хати ва дастурдан таркиб топган. Кейинги бўлим: 1) жаҳон халқлари алифболари тарихи ҳақида; 2) ҳарфларнинг шакли ва баъзи имло қоидалари, ёзиш ва ўқиш; 3) янги имло қоидалари билан таништириш; 4) ёзиш ва ўқиш кўникмаларини такомиллаштириш қисмларини ўз ичига олади. Мазкур қисмларда ўқувчилар, талабалар, тингловчиларга жаҳон халқлари ёзувлари, хусусан араб, лотин, кирилл алифболари ҳақида маълумот бериш, янги ўзбек алифбоси ва имло қоидаларини ўргатиш, шунингдек уларда лотин ёзувидаги қўлёзма ва босма матнларни, равон, тез ва ифодали ўқий олиш малакаларини ҳосил қилишга эришиш йўл-йўриқлари кўрсатиб берилган.

Дастурда хат-савод ўргатишда кўчириб ёзиш машқлари, эшитиб ёзиш , баён ва иншо муҳим аҳамият касб этиши уқтирилган. Машғулотлар давомида ўқиш ёзув билан биргаликда олиб борилиши, бунда овоз чиқариб ва овоз чиқармасдан ўқиш, матнга кўз югуртириб чиқиш усулларидан фойдаланиш лозимлиги таъкидланган. Ёзувдан ҳам, ўқишдан ҳам уй вазифаларини мунтазам бериб бориш, уларни ўз вақтида назоратдан ўтказиб туриш, зарурлиги қайд қилинган.

Қўлланмада курс қатнашчиларига янги имло қоидаларини ўргатиш бўйича бир неча йўналишда иш олиб бориш мумкинлиги баён этилган. Чунончи, янги алифбодаги ҳарфларни ёзиш ва ўқишга ўргатиш жараёнида ўргатилаётган ҳарфларнинг шакли билан бир қаторда имкони борича имлоси ҳақида маълумот бериш, шунингдек, имлога оид махсус дарслар ташкил қилиш ёки улар учун дарсдан маълум вақт ажратиш тавсия қилинган. Қўшма сўз, жуфт сўз ҳамда такрорий сўзлар имлоси, атоқли отлар имлоси, кўчириш қоидалари юзасидан алоҳида машғулотлар ўтказиш лозимлиги кўрсатилган.

Мазкур дастурнинг халқимизнинг янги алифбо ва имло бўйича хат-саводини чиқаришда алоҳида аҳамият касб этиши шубҳасиздир.

Носиржон ОХУНОВ,
филология фанлари номзоди, доцент.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

Халқаро Тадқиқотлар ва Олимлар Айирбошлаш Кенгаши Ўзбекистон аҳолисини Республика Мустақиллик байрамининг 5 йиллиги билан муборакбод этади ва АЙРЕКС офисининг янги манзилини маълум қилади. Бизнинг янги манзилимиз: Тошкент шаҳри, 700011, Навоий кўчаси, 6 уй, 2-хона, тел: (3712) 41-59-97, 41-42-13, факс: 41-59-97. АЙРЕКС кенгашининг Ўзбекистондаги раҳбари Роксана Боннелл.

IREX
International Research & Exchanges Board

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ЖАҲОН ТИЛЛАРИ УНИВЕРСИТЕТИ ҚОШИДА ЧЕТ ТИЛЛАРНИ (ИНГЛИЗ, НЕМИС, ФРАНЦУЗ) ЧУҚУР ЎРГАНИШГА ИХТИСОСЛАШГАН ЛИЦЕЙ ОЧИЛАДИ.

Лицейга ўрта мактабнинг 9-синфини муваффақиятли битирган ўқувчилар қабул қилинади.

Ўқиш муддати 2 йил (10 ва 11 синфлар).

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳар, Акмал Икромов тумани, Решетов кўчаси 4-уй. (собиқ Рус тили ва адабиёти институти).

Метро «Пахтакор»дан 35-автобус, 20-маршрут такси; метро «Чилонзор»дан 20-автобус, 37-маршрут таксиларда бориш мумкин.

Телефонлар: 75-93-12, 75-89-51.

Ҳужжатлар 15 августдан 28 августгача қабул қилинади.

«Конструктор» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси

Назорат-ўлчаш асбоблари ва автоматлаштириш бўйича электрончи муҳандисларни

ИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ
Маош — 3000 сўм.
Манзилгоҳ: Ғани Мавлонов кўчаси: 33-уй.
Тел: 34-21-01.

Суратли ахборот

МАРОҚЛИ ШОДИЁНА

Мустақиллик, куйлайман сени,
Бор овозим, куйларим билан.
Мустақиллик, асрайман сени,
Керак, бўлса, ҳаётим билан.

Баралла янграган, юракларни ларзага солувчи ана шу сатрлардан сўнг, Ўзбекистон давлат мадҳияси янгради. Акмал Икромов тумани ҳокимлиги мажлислар залига тўпланган хотин-қизлар, маҳалла фаоллари ва барча меҳмонлар истиқлол шодиёнасини қалбда ғурур ва фахр туйғуси билан қарши олдилар.

Тўпланганларни туман ҳокими Осимхон Алихўжаев, Тошкент шаҳар ҳокими ўринбосари, шаҳар хотин-қизлар қўмитасининг раиси Фарида Абдураҳимова, «Катта қаъни» маҳалласи оқсоқоли Қобилжон Қодировлар мустақиллигимизнинг беш йиллик шодиёнаси билан қутладир.

Табриклардан сўнг туман ҳокимлиги, хотин-қизлар қўмитаси, «Соғлом авлод учун» фонди, «Фармед» фирмаси томонидан тайёрланган совғалар бундан беш йил аввал таваллуд топган ширин-шакар ўғил-қизларга тақдим этилди. «Ватан» маҳалласининг фуқароси Даврон Ияров айнан 1 сентябрь куни туғилганлигини эшитиб, унинг совғаларни қабул қилган жажжи қўлчаларини кўксига қўйиб таъзим қилганлигидан иштирокчилар мамнун бўлиб кетишди.

Тадбирда таниқли санъаткорлар, туман бадиий ҳаваскорлари, болалар боғчаларининг тарбияланувчилари ва бошқа ҳаваскорлар ўзларининг куй ва қўшиқлари билан барчани хушнуд этдилар. Шунингдек тумандаги ишлаб чиқариш корхоналари — «Нон-паста» ҳиссадорлик жамияти аъзолари 15 турдан зиёд, «Тошкентсут» ҳиссадорлик жамияти 20 дан ортиқ, масъулияти чекланган «Осиё-мусиқа» жамияти 20 га яқин, «Сигнал» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Чевар» ҳиссадорлик жамияти, «Гузар», «Ширин», «Нўғайқўрғон», «Ватан» маҳаллаларининг чеварлари томонидан тайёрланган маҳсулотлар кўргазмаси қизиқиш билан томоша қилинди.

Истиқлолимизнинг беш йиллик шодиёнасига бағишланган мана шундай тадбирлар шаҳримиздаги барча туманларда бўлиб ўтмоқда. Ҳамза тумани хотин-қизлар қўмитаси ва туман ҳокимлиги томонидан ташкил этилган байрам шодиёнаси ҳам мароқли ўтди.

Гули АБДУЛЛАЕВА.

***СУРАТЛАРДА:** Акмал Икромов туманидаги ўтган байрам тантанасидан лавҳалар.*

Рашид Галиев олган суратлар.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
TOSHKENT OQSHOMI

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар. — 33-29-70; эълонлар: 33-08-74. факс: (3712) 33-08-74

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ❖ Буюртма Г-0432. ❖ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ❖ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ❖ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ❖ Босмага топшириш вақти 11.30. ❖ Босишга топширилди: 11.30. 5.715 нусхада босилди. 1 2 3 4 5 6.